

Organizacja jest podstawą dobrobytu, oświaty i potęgi każdego społeczeństwa. Rolnicy, pamiętajcie o Sejmiku C.Z.P. Położmy fundamenty pod silny „Zawodowy Związek Rolników!

Redakcja i Administracja: R. Emiliano Pernetta 842 Telefon 4-3-4 Prenumerata roczna: W Brazylii 14\$000 W Argentynie 6 pez. Zagranicą 2 dolary Płatna z góry Cena numeru \$400 Za Kurytybą \$500

PIERWSZE PISMO POLSKIE W AMERYCE POŁUDNIOWEJ — ROK ZAŁOŻENIA 1891 — Wychodzi raz w tygodniu

# GAZETA POLSKA W BRAZYLIJI

Adres na listy i przesyłki pieniężne: Caixa postal B Curityba

NR. 17 KURYTYBA - S. PAULO NA NIEDZIELE DNIA 14 KWIEŃNIA ROK 1935

Odpowiedzialny: KOMITET REDAKCYJNY

## Czy zbyt skromność, czy też brak zrozumienia?

Wszystkie państwa, którym zależy na stosunkach z sąsiadami a nawet z krajami leżącymi na drugiej półkuli, prowadzą silną i rozumną propagandę, by zapoznać inne narodości, z swymi urzędzeniami i spopularyzować wiadomości o sobie w łonie innych społeczeństw.

Widzieli nas jednak, nie zawsze z pochlebnej strony. Niestety nie umieliśmy, czy nie mogliśmy, wykazać naszych walorów, jak zwykle na emigracji, gdzie bieda lub przymus opuszczenia dawnego teatru swych czynów rzuciły szarą masę wychodźców w bory brazylijskie, a wiadomo, że nie emigruje kwiat społeczeństwa i nie było tej selekcji materiału ludzkiego, który obecnie staje się przykazaniem emigracyjnym postępowych narodów świata.

dość przejrzyć tutejszą prasę którą jest pulsem życia społecznego danego środowiska, a mimowoli przypomną się nam słowa Żeromskiego: „gdzie wydadają wyroki wściekłość partyjna i dziennikarskie oszczerstwo, gdzie cię po pismach ścinają, mordują nożami i wieszają aż do śmierci nienawidzący się wzajem rodacy”.

Gdy weźmiemy, którąkolwiek gazetę kurytybską, pisaną po portugalsku, znajdziemy w niej krótkie a interesujące artykuły z Niemiec, liczne a artystycznie wykonane klisze, najświeższe telegramy. Nie sądzimy, by redakcje powodowały się większą ciekawością w stosunku do Niemiec, niż do Polski. Tajemnica tego zaciekawienia, nie jest znów tak bardzo nieprzejrzysta i nawet laicy dziennikarstwa, rozwiązują trątnie te zagadki.

Jeden z najskuteczniejszych sposobów propagandy — film polski informacyjny nie był wcale wprowadzany na teren brazylijski. Byłoby rzeczą bardzo pożądaną, by takie dodatki, jak reportaż filmowy, PATA były wprowadzone w program wyświetlania filmów na ekranach Brazylii.

W imię tej jedności wszystkich naszych wychodźców powstała Organizacja Junaka, dla tej więc jedności istnieje i pracuje. Aby tę jedność wzmocnić, wprowadza Junak w życie dostępny dla wszystkich sport strzelecki. Im więcej będziemy zgodni między sobą, tem więcej nas Kolonia Polska szanować i cenić będą i sami brazylijanie, gdyż damy dowód, że dajmy naprawdę do urzeczywistnienia hasła „Ordem i Progreso”, umieszczonego na chorągwi naszej nowej Ojczyzny — Brazylii. Niech więc zapanuje „porządek i postęp” w Kolonii Polskiej.

„Niech Wasza Ekscelencja będzie zachęcająca!” wołał pewien chińczyk do wymagającego czegoś interlokutora. Istnieje wprawdzie Biuro Prasowe C. Z. P. które stara się w miarę sił i możliwości o polską propagandę.

Rycerski i szlachetny sport strzelecki jest zarazem sportem obrony narodowej, broni starców, kobiet i dzieci. Jest sportem narodu wolnego, który cenią własną wolność, wyzybi się skłonności uciemiężania lub wyniszczenia innej narodości. Ideologią tego sportu jest walka z gwałtem z przemocą, tak ślicznie wyrażona hasłem powstańców polskich „za naszą i waszą wolność”.

Naród Brazylijski, który ponad wszystkie wartości w życiu ukończył wolność, rozumie nas dobrze i właściwie oceni nasze poczynania. My Junacy mamy obecnie nasz własny wzorowy warsztat nowego działu pracy — strzelnicę małoskalową, mamy precyzyjną broń i fachowych instruktorów, przystępujemy więc niezwłocznie do czynu. Pierwszy apel został już rzucony, w rezultacie czego Z. P. O. K. zorganizował kobiecą sekcję strzelecką. Obecnie organizuje się sekcja strzelecka i w Junaku.

W „Diario da Tarde” wydaje się stale coś w rodzaju autonomicznego dzienniczka dla polskich spraw. Lecz niech się trafi uczciwa zbrodnia, dziennik spoczywa i wiadomości okazują się zbyt późno. Z drugiej strony, stale cierpimy na brak informacji. Od pewnego czasu jesteśmy zdani na dobrą wole agencji „Havasa”, która od niedawna puszcza wiadomości z Polski bardzo ostrożnie, jak inżynier spirytus przez alembik, a mamy do rozporządzenia telegramy Agencji Brazylijskiej, dosyć wyczerpujące, lecz przeważnie ogłaszane tylko w niemieckim piśmie „Deutsche Zeitung” wychodzącym w S. Paulo.

Przeżyliśmy więc niezdolność do woli przez dobrowolne nałożenie na siebie moralnego zobowiązania. Sportowiec, to nieraz dobrowolny asceta, dążący przez wzmocnienie ciała do zwycięstwa ducha, do opanowania swych instynktów, „opanowania”, które jest nieodzowną i zasadniczą cechą każdego człowieka kulturalnego. W ten sposób pojmowany sport jest więc tym czynnikiem, który stwarza odpowiednie podłoże do rozwoju tych zainteresowań bezinteresownych, które świadczą zawsze o stopniu kultury danej jednostki, danego społeczeństwa.

W związku z wprowadzeniem sportu strzeleckiego przystępujemy do normalizacji tego sportu. Ćwiczący będą najpierw szkoleni, następnie klasyfikowani według zgóry określonych ogólnych przepisów. Zależnie od wyników odbytych strzelań ćwiczący mają prawo do utrzymania ustanowionej Odznaki Strzeleckiej. Niech nikogo nie martwią i nie przestraszają wysokie napozór wymogi tej klasyfikacji, gdyż wyniki dodatnie w sporcie strzeleckim, zależą bardziej od odpowiedniego przygotowania, a umiejętności przeprowadzonego szkolenia przez instruktora strzeleckiego, od pracy włożonej przez samego ucznia, niż od wrodzonych zdolności strzelającego.

Odnaka Strzelecka dzieli się na 4 stopnie:

- (1 Odnakę Strzelca Wyborowego — złota z wieńcem.
- (2 Odnakę Strzelca I klasy — złota.
- (3 Odnakę Strzelca II klasy — srebrna.
- (4 Odnakę Strzelca III klasy — brązowa.

WŁ. NEUMAN

## Bandera Polska na Morzu

W związku z rozbudową portów w Gdyni i w Gdańsku wyłoniło się zagadnienie własnej marynarki handlowej. W styczniu 1927 r. posiadała Polska 10 statków o pojemności 14,700 ton brutto. Ponadto znajduje się w budowie kilku nowych nowoczesnych statków pasażerskich i handlowych. Stanowiąc one będą wielką zdobycz w dziele realizacji polskiej polityki morskiej, dzisiaj bowiem ledwie 7 proc. obrotu morskiego możemy wykonać na polskich statkach. Jest to co odsetek minimalny gdy porównamy go z udziałem floty własnej w Niemczech—47 proc. — w Danji — 63 proc. w Jugosławii aż 74 proc. Jeżeli dzisiaj jeszcze płaci Polska obcym Towarzystwom Żegluga za przewóz naszych towarów 4—5 milionów złotych funtów szterlingów rocznie, to zagadnienie floty staje się jednym z najbardziej zasadniczych elementów naszej polityki morskiej. Stoimy tu wobec problemu tworzenia nowych linii żeglugi regularnej posiadającej ścisły związek z możliwościami rozrostu ekspansji gospodarczej. Zagadnienie to jest o tyle skomplikowane, że linie stałe mają z punktu widzenia

ich opłacalności swoje racje bytu wówczas, gdy istnieje już ekspansja towarowa w określonym kierunku. Tymczasem ta ekspansja nie powstanie, jeżeli nie ma stałych linii okrętowych, jeżeli towar przeznaczony na eksport musi szukać dorywczej możliwości lub podlegać kosztownym przeładunkom. W tych warunkach i w obecnym układzie stosunków w żegludze światowej, Polska polityka morska musi do pewnego stopnia szukać oparcia w przyszłości (szczególnie gdy chodzi o kraje zamorskie), o interesy handlowe Polski ze skupiskami polskiego wychodźstwa zagranicą. Tworząc linie regularnej żeglugi, może narazie nie rentujące się, moglibyśmy łatwiej pozyskać nowe rynki zbytu tak potrzebne dla rozwoju produkcji polskiej. Ponadto musimy pamiętać, że korzyści jakie krajowi przynosi własna żegluga nie mierzą się tylko ilością pieniędzy uzyskanych z frachtów morskich, ale chodzi tu o korzyści pośrednie, olbrzymie a ściślej niewymiernie. W zrozumieniu zagadnienia własnej bandery, główne państwa morskie asygnują jak wiemy znaczne sumy na popieranie własnej żeglugi morskiej Polska ma zaledwie 2 proc. swych granic opartych o morze; Dok. na str. 10-ej

## LIVRO AZUL DA CIDADE DE CURITIBA

(NIEBIESKA KSIĘGA MIASTA KURYTYBY)

Wydawcy powyższej książki podają do wiadomości ogłaszających się i publiczności, iż w przeciągu najbliższych dni ukaze się 1-sze wydanie tego dzieła.

Będzie to pierwsze wypracowanie tego rodzaju w Kurytybie, zawierające niezbędne wskazówki dotyczące handlu, przemysłu i rzemiosł, mogące oddać poważne usługi tak kupiectwu, jaś i szerszemu ogółowi.

Zawierać będzie: Przewodnik rzemieślniczy, ulice miasta, rozkład ruchu pociągów, tramwai i omnibusów, skrzynki pocztowe, adresy telegraficzne, komunikację powietrzną oraz jej ceny pocztowe i pasażerskie. Różne sekcje automobilowe, drogi żelazne i kołowe. Przewodnik rzemieślniczy miasta S. Paulo i różne pożyteczne informacje dotyczące sąsiedniego Stanu.

Zawierać będzie również ta cenna książka wykaz telefonów, rzemiosł i różne informacje odnośnie do handlu i rzemiosł w miastach Ponta Grossa, Paranaguá, Antonina i Morretes.

Wydanie to obejmuje także całą nową Konstytucję brazylijską.

Każdy więc powinien oczekiwać z niecierliwością tego dzieła, które przyniesie wiele pożytecznych i potrzebnych wiadomości Kurytybie, a którego brak dawał się odczuwać ze względu na rozwijającą się u nas z dnia na dzień handel i postęć.

Po bliższe informacje dotyczące książki Livro Azul, należy się zwracać do:

**G. GHILARDI (WYDAWCY)**  
 Travessa Oliveira Bello, 16 (Palacio Avenida) 2-ie piętro — apartament 206.  
 Telefon: 1432. CURITIBA.

## SPORT STRZELECKI I JEGO NORMALIZACJA

Organizacji junackiej przypadł zaszczyt być pionierem szlachetnego sportu strzeleckiego w Brazylii. Zaszczycz to niemały, jeśli zdamy sobie sprawę, że w Europie tym pionierem jest ojczystna Wilhelma Tella—demokratyczna i pacyfistyczna Szwajcaria.

Przeżyliśmy więc niezdolność do woli przez dobrowolne nałożenie na siebie moralnego zobowiązania. Sportowiec, to nieraz dobrowolny asceta, dążący przez wzmocnienie ciała do zwycięstwa ducha, do opanowania swych instynktów, „opanowania”, które jest nieodzowną i zasadniczą cechą każdego człowieka kulturalnego. W ten sposób pojmowany sport jest więc tym czynnikiem, który stwarza odpowiednie podłoże do rozwoju tych zainteresowań bezinteresownych, które świadczą zawsze o stopniu kultury danej jednostki, danego społeczeństwa.

**Ważne dla wszystkich!**  
 Karty okrętowe do Polski, jak i z Polski, najtaniej, na najlepszych warunkach tylko w firmie „Salomão Quelmann”  
 RUA 24 DE MAIO 44.  
 WYGODNE, SZYBKOBIEŻNE OKRĘTY!

Prawdziwą **Śmietanką parańską** jest piwo „Astra Pilsen” LUB „Imperial” JAKOTEŻ Szops z Browaru Atlantica

# Wiadomości parańskie

**Panie polskie zrzeczone w ZPOKU** pierwsze popary rozwój sportu polskiego na obczyźnie, dając przykład młodzieży jak należy wspierać wysiłki dokonane przez Junaka, który daje dowody świetnego rozwoju. Jest to naprawdę pocieszający objaw, gdyż praca Junaka nie idzie na marne. Po zakupieniu boiska Junak przystąpił do budowy wspaniałej strzelnicy. Członkinie ZPOKU utworzyły natychmiastowo sekcję strzelecką, znajdującą się pod kierownictwem panny Janiny Gajdzianki. Prawie wszystkie panie zapisały się do sekcji i dwa razy w tygodniu dokonują prawidłowych ćwiczeń pod kierownictwem instruktora Wychowania Fizycznego Feliksa Gwiazdy. Jak wiadomo sport strzelecki wymaga opanowania nerwów, rozwija wóle i daje możliwość mieszkankom miasta spędzenia miłych chwil na świeżym powietrzu, więc byłoby pożądanym by ten zapał naszych pań rozszerzył się pomiędzy młodzieżą polskoparańską obu płci. O ile nam wiadomo członkinie ZPOKU uczęszczają gromadnie na ćwiczenia gdyż nie chcą zaniedbywać sportu dopóki słońca lata. Mamusia i wdzięczne ciotki, których głowy okryły się już sązieliżną przylgającą się z życzliwym uśmiechem, gdy młodzieńki, a nawet pełne życia jeszcze ich rówieśniczki, które zachowały energię młodości, dążą na strzelnicę, lecz same pozostają w swych pieleszach, gdzie pilnują ogniska domowego. Minęły te czasy, które wymagały by niewiasta stała zdala od wszelkiego ruchu społecznego.

ZPOK jest właśnie dowodem dojrzenia naszego społeczeństwa. Kobieta współczesna rozumie znaczenie sportu, a jako matka zna wagę wychowania fizycznego dla młodzieży. Właśnie jest to pocieszającym objawem, że członkinie ZPOKU kurytybskiego stanęły na czele ruchu i dążą do tej prawdziwie dobrej i rozumnej emancypacji, która wyrabia w kobietach poczucie obywatelskości, nie zaszczadza się na awanturach i hecach sfażystek i nie okrywa jej śmiešnością, pozabawiając kobiecego wzdzięku, bez którego stają się groteskowymi figurami, ciekającymi na przyklejenie na chińskim parawanie.

Z całego więc serca życzymy kierowniczkom ZPOKU, by wytrwały w swej pięknej i szlachetnej pracy, popierając naszego dzielnego Junaka, w którym jedynie widzimy przyszłość naszej poczciwej, lecz nieco archaicznej, zaoferanej i lubiącej próżne dyskusje Kolonii Polskiej. J. Ceha.

**Dr. João Candido Filho** wygłosił w poprzednią niedzielę na Wystawie Kolejowej odczyt o kawie przed zebranymi: rolnikami z Paranáguy i innych miejscowości naszego Stanu.

**Na 534 kilometrze** linii drogi żelaznej S. Paulo-Rio Grande w czasie silnej mgły porannej najeżdżały na siebie dwa pociągi ciężarowe. Maszynista jednego z pociągów odniósł ranę w lewe ramię. Linia została zatrasowana dla ruchu przez 3 godziny.

**Ks. Biskup z Jacareinho** D. Fernando Tadei wydał katechizm małżeństwa, zawierający w zapytaniach i odpowiedziach w 48 stronach liczącej broszurce, najważniejszą kwestję, na których opiera się małżeństwo.

**Na fazendzie „Três Fontes”** 15-letni Lauro Barbosa Leme chciał wsiąść na samochód ciężarowy, znajdujący się w ruchu, lecz wpadł nieszczęśliwie pod tylne koło, ponosząc śmierć na miejscu.

**W Colombo rolnik Silvano Pereira** czyścił swój rewolwer, lecz przez roztrągnięcie pozostawił jeden nabój w lufie. Niespodziewanie broń wypaliła, a kula uwięzła w prawej nodze jego żony.

**W Teixeira Soares** mały Theodoro Zangar został przejechany przez samochód ciężarowy. Chłopiec odniósł bardzo ciężką ranę w głowę.

**Reinaldo Martins** zamieszkały przy ulicy Bigadeiro Franco ba-

wił się tak nieostrożnie rewolwerem, iż broń wypaliła, raniąc go lekko w kolano.

**Dekretem p. Gubernatora Stanu** została stworzona „Rada Transportów” (Conselho dos Transportes) mająca w kwestjach kolejowych, budowy linii komunikacyjnych, żeglugi rzecznej i taryf transportowych wydawać swe orzeczenia.

**W miejscowości Villa Jangada** — Porão 34-letni robotnik T-wa Força e Luz, Carlos Morona, żonaty, został w czasie pracy porażony prądem elektrycznym i spadłszy z drabiny odniósł poważne uszkodzenia ciała. Ofiarę wypadku odwieziono do szpitala w stanie budzącym poważne troski.

**W Jafahy rolnik Tesalliano Dias Gomes** powracał do domu z pracy przez linię kolejową. Przechodząc przez most, rzucony przez rzekę Jatahysinho wpadł do wody i zatonął. Zwłoki topielca zostały znalezione przez przechodniów.

**Pewna osoba**, nazywana przez grzeczną panną, a wabiącą się Carmen Mansur, zamieszkała przy ul. Visconde de Guarapua, licząca lat 23, zawiedziona w swych uczuciach miłosnych, a podniecona niezbyt małą ilością wchłoniętego płynu, rzuciła się z okna pierwszego piętra swej tajemniczej wili w zamiarze samobójczym. Tytułarna panna nie dosięgła ziemi, gdyż wpadła w szerokie objęcia stojącego na dole z samochodem szofera. Pannie nic się nie stało, szofera doznał lekkiego wstrząsu mózgu, a samochód został uszkodzony.

**Dr. Alexandre Gutierrez** zasłużony superintendent drogi żelaznej S. Paulo-Rio Grande i jego małżonka, pani Nomia Amaral Gutierrez obchodzili w przeszły wtorek swe srebrne wesela. Wśród wielu życzeń, które dostojna para odebrała w dniu 25-letniej rocznicy swego ślubu, niech nie zabraknie i życzeń Gazety Polskiej w Brazylii.

**Na fazendzie Jacarehy** w pobliżu stacji tej samej nazwy na 24 kilometrze drogi żelaznej „E. F. Norte do Parana” znajduje się przystanek dla podróżnych, przybywających z kolonii Limeiro, Saguarema i Lomboquy. Na tym przystanku popełniono w ostatnim czasie bardzo wiele kradzieży. Obecnie przystanek ten znajduje się pod ścisłym nadzorem policji.

**J. Eksceleńcja Ks. Arcybiskup D. João Braga** ucierpiał w przeszłym tygodniu na zdrowiu z powodu udaru. Stan zdrowia dostojnego chorego jest poważny, budzący ciężkie troski pomiędzy mieszkającymi Kurytybą, zwłaszcza pomiędzy katolikami, wśród których Jego Eksceleńcja liczy odanych przyjaciół i gorliwych zwolenników. Dostojnemu arcybiskupowi redakcja składa życzenia szybkiego powrotu do zdrowia.

**Pułkownik Graciliano Negreiros** wyjeżdża z Kurytyby, by objąć w Rio de Janeiro kierownictwo Wojskowego Telegrafu. Wyjazd wybitnego oficera z Kurytyby wzbudził szczerą żal w miejscowych sferach towarzyskich, wśród których pułkownik Graciliano był bardzo lubiany.

**W koszarach Straży ogniowej** odbyła się w przeszłą sobotę w obecności pana Gubernatora Stanu Manoela Ribasa, przedstawicieli rządu stanowego, oficerów straży ogniowej i przedstawicieli prasy próba pompy typu „Bernet” wynalazku brazylijskiego. Wynik próby był w wysokim stopniu zadawalający.

**Curytybano Raporter** donosi że nie jest prawdą, by srebrne dwumilirełowski zostały wycofane przez rząd z obiegu. Gdy zachodzi wątpliwość, to najlepiej udać się do Delegacji Fiscal, która zbada pieniądze, lecz nie wymienia ich. Z naszej strony dodajemy że pieniądze fałszywe, o których mowa noszą stempel z r. 1924-go. Oprócz tego czwórka jest umieszczona krzywo, nieco za blisko herbu brazylijskiego.

**Ostrzeżenie**  
Zawiadamiam pp. kolonistów z Araukaryjskiego z Guajuwiry z Balsa Nova z Catandivas, z Contendy, że ja stale zamieszkuję w tym samym domu w Araukarji przy ulicy Major Sizino blisko garbarni, gdzie konsultuję cho-

**Służąca**  
potrzebna do Hotelu w Guaratubie. Bliższe szczegóły w redakcyj.

rych; ulica ta prowadzi na Kampinę (Campina Grande). Lecze choroby wewnętrzne kobiety i dzieci oraz jeżdżę w drogę na wczasie.

Wobec tego że niektórzy przeciwnicy moi udzielają od dłuższego czasu kolonistom mnie poszukującym fałszywych informacji, że jakoby mnie w domu nie było lub że wyjechałem gdzieś, radząc udanie się do innego lekarza, ostrzegam pp. kolonistów aby się o mnie nie pytali sąsiedów i różnych osobistości niektórych z miasteczka lecz aby zajeżdżali prost do mego domu, gdzie na drzwiach wisi moja tabliczka, a żona zawsze jest obecną w mieszkaniu.

**Dr. Antoni Maczewski**  
Araukarja 1 kwietnia 1935 r.

## Zwycięstwo Junaków

W dniu 4-go kwietnia b. r. wieczorem, w sali Tow. Handwerek przy bardzo licznie zebranej publiczności odbył się festiwal sportowy urządzony przez drużyną Junaka i Atletico.

Mecz po bardzo interesującej grze zakończył się zwycięstwem Junaków — z wynikiem 27 na 24, i zdobyciem pucharu ofiarowanego przez „Curitybę”.

Drużyna Junaka grała w składzie: Wiśniewski Alfons, Dobrzański, Smak Wł. Wiśnik, Majchrowski i Kossobudzki.

## Obchód Imienia Marszałka J. Piłsudskiego w T. Barras

W niedzielę dnia 24 marca o godz. 8 po południu corocznym zwyciężym zebrali się członkowie miejscowej kolonii polskiej wraz z działwą szkolną w gmachu Tow. Ośw. „Biblioteka Polska”,

## ZŁOTA KSIĘGA „GAZETY POLSKIEJ”

Doceniając doniosłe znaczenie polskiej prasy na wychodźstwie, opatrzili prenumeratę zgłoby za rok 1935 nast. ob. ob.:

- Stanisław Górski
- Michał Góra
- Józef Fryder i Paweł Fiolek
- Jan Wasilewski
- Artur Gosławski
- Stanisław Mataszka
- Józef Prusak
- Jan Iz. Mikosz
- Józef Mikosz
- Zygmunt Falarz
- Paweł Mikosz
- Jan Sowiński
- Jęzeł Zdrojewski
- Józef Sochaczewski
- Józef Kosiniński
- Andrzej Grochowicz
- Jakob Sandecki
- Tomasz Łopaciński
- Wawrzyniec Szezepański
- Stanisław Głiszczyński
- Damian Wielewski
- Leonard Bugalski
- Stefan Bienias
- Mikołaj Kruczkowski
- Michał Frankowski
- Jan Nadolny
- Eugeniusz Gruda
- Piotr Skubisz
- Jan Zeglin
- Katarzyna Grzegorzczak
- Jakob Kawa
- Antoni Pakuszewski
- Sławomir Werpachowski
- Roman Kowalski
- Andrzej Rybka
- Edmund Jaworski
- Stanisław Rutkowski
- Stanisław Hamerski
- Józef Maciejewski
- Feliks Królikowski
- Józef Wąsowicz
- Michał Skubowski
- Ignacy Tudrej
- Władysław Megier
- Izyder Szablewski
- Stanisław Borecki
- Michał Mendelski
- Józef Miłański
- Franciszek Boć
- Władysław Stankowski
- Józef Malinowski
- Adolf Czeremeta
- Józef Ostasz
- Jan Wypiewski
- Al. Paczkowski
- Franc. Krzewiński
- Stan. Kaczmarek
- Andrzej Gołbiewski
- Franciszek Kostecki
- Dr. G. Satanowski
- Wawrzyniec Wróblewski
- Wojciech Trojanowski
- Józef Ledzion
- Józef Papugnée
- Michał Stonoga
- Eduardo Pazera
- Stanisław Schmidt
- Jan Knapik

by oddać część Budownicemu „Odrodzonej Polski i by wspólnie potęknąć do Teji, nigdy nie zapomnianej, a tak od nas odległej Ojczyzny. I jak corocznie po „Mazurku Dąbrowskiego” i po innych pieśniach jak i deklamacyjnych patriotycznych, rozległy się ton „I-szej Brygady” przypominające obecnym bohaterkie czyny Naszego Ukochanego Wodza. Na zakończenie, kierownik szkoły p. Wł. Stabrowski wygłosił odczyt obrazujący całość życia i czynów Marszałka Józefa Piłsudskiego.

Staw.

**Jeszcze raz**  
prosimy o zwrot niesprzedanych kalendarzy oraz o jaknajchlejsze nadesłanie nam pieniędzy za sprzedane egmemplarze.  
Administracja G. Polskiej.

## T-wo Szkoły Ludowej im. J. Piłsudskiego w Kurytybie

W niedzielę dn. 21 kwietnia b. r. (Wielkanoc) w lokalu T-wa Szkoły Ludowej przy ul. Colombo 68, odbędzie się zabawa taneczna dla członków T-wa oraz dla posytających swe dzieci do szkoły T-wa.

Początek o godzinie 7-ej wieczorem. Wstęp bezpłatny. O liczne przybycie prosi ZARZĄD T-wa.

## Stowarzyszenie Studentów „Sarmacja”

W imieniu zarządu komunikuję, że Roczne Walne Zebranie Stowarzyszenia Studentów „Sarmacja” odbędzie się dnia 5-go maja b. r. o godz. 1-ej po poł. w pierwszym terminie lub w drugim godzinie później, na które zapraszamy wszystkich swych członków.

A. Firakowski sekretarz  
N. B. Wstęp dla nieczłonków Stowarzyszenia na Walne Zebrania wzbroniony.

## Staraniem Wydziału Ośw. CENTRALNEGO ZWIĄZKU POLAKÓW W BRAZYLII

odbywać się będą w sali Związku Polskiego publiczne, bezpłatne odczyty wieczorowe.

Pierwszy odczyt na temat „ISTOTA POLSKI DZISIEJSZEJ”, wygłoszony przez Pana Konsula R. P. Dr. Czesława Kulikowskiego odbędzie się w piątek, dn. 29 marca br. o godz. 8-ej wieczorem.

Spodziewamy się, że Polonia kurytybska potrafi ocenić doniosłość takich odczytów i licznie zgromadzi się w oznaczonym terminie w Związku Polskim.

W imieniu Zarządu C. Z. P. (—) Stefan Gontarski — prezes.

## Do członków Junaka w S. Paulo

Podaje się do wiadomości, iż zebrania miesięczne nadal będą odbywać się stale co trzecią niedzielę każdego miesiąca. Zebrania zarządu co piątki, na których to skarbnicy przyjmują wpłaty (składki miesięczne).

## Do sprzedania

na Portoguy, przy końcu szosy, za bardzo niską cenę trzy domy nowe, ogród i sad rozmaitych gatunków drzew owocowych. Dobry punkt na otwarcie jakiegobądź interesu — botequim lub sklepu. Bliższych informacji udzieli Redakcja Gaz. Polskiej. 17-24

## DENTYŚCI

**Marja Kryńska**  
Lekarz-dentysta  
godziny przyjęć od 1-ej do 6-ej pop. 137 MARECHAŁ DEODORO 137 KURYTYBA — TELEFON 1-2-5-5

## Klinika dentystryczna SEBASTIÃO LIMA

WYIMOWANIE ZĘBÓW 5\$000  
Zabieg bezbolesny  
Praca Triandes 469.

## KLINIKA DENTYSTYCZNA Jacka Dromlewicza

Wprawia zęby sztuczne z podniebieniem i bez, w złocie i kanczuku. Płomobowanie i wyjmowanie zębów bez bólu. Roboty pierwszorzędne. Ceny orzyste. Rua Monsenhor Celso 148 (1pię) (Daw. 1-o de Março) CURITYBA

# RÓŻNE

## Rocznica powstania pierwszej polskiej parafii w Stanach Zjedn.

Dnia 8 grudnia ub. r. minęło 80 lat od powstania pierwszej parafii polskiej w Ameryce. Zorganizował ją Górnoślązak, ks. L. Moczygęba w stanie Texas pod wezwaniem Niepokalanego Poczęcia N. M. P. Pierwszą osadę emigracyjną nazwał „Panna Marya” Ks. Moczygęba pierwszy sprowadził 85 rodzin polskich do Stanów Zjednoczonych. — Dziś w Ameryce jest 862 parafie polskie rzymsko-katolickie (815 w Stanach Zjednoczonych, 47 w Kanadzie). Najwięcej parafii mają Polacy w stanie Pensylwanja 152, i w Chicago 43. Corocznie przybywa 10 probostw polskich.

W ciągu tygodni przechodzi przez port gdański średnio 170, 000 tonu towarów, przez port gdański tylko 145 tys. tonu.

W drugim dniu świąt Bożego Narodzenia zawarto w Warszawie 1547 nowych małżeństw.

Zmarły w Bydgoszczy wiceadmirał w stanie spoczynku b. floty austriacko-węgierskiej Ludwik Wawel de Wawelburg zapisał w testamencie ok. 40 tys. zł. departamentowi polskiej marynarki wojennej, jako fundusz pomocowy dla oficerów marynarki wojennej. Mogą z niego korzystać jedynie oficerowie-katolicy.

Liczba radioabonentów w r. 1934 przedstawiała się następująco: Austria 517 tys. Belgja 575 tys., Australia 654 tys., Kanada 508 tys., Francja 1,662 tys., Anglja 6,549 tys., Węgry 332 tys., Włochy 422 tys., Japonja 1,859 tys., Norwegja 157 tys., Nowa Zelandja 139 tys., Szwajcarja 340 tys., Portugalia 26 tys., Połudn. Afryka 86 tys., Sowiety 2 milj. i Polska 325 tys. Jak nam daleko jeszcze, by osiągnąć chociażby cyfrę malenkiej Austrii.

Najsilniejszą organizacją rolniczą świata jest katolicki związek „Boerenband” w Belgji. Liczy on 250,000 członków, którzy złożyli w jego kasach 2 miliardy i 250 milj. zł. drobnych oszczędności, sprzedaż zaś produktów rolnych za 63 miljonów zł.

Rosja wykupiła kopalnię złota nad Leną za sumę około 15 miliardów i 600 milj. zł. Były one własnością pewnego towarzystwa angielskiego.

W Bukareszcie (Rumunja) wychodzi od niedawna dziennik w języku cygańskim „Cygański Narod”. Wydają go sami cyganie, jak wiadomo w Rumunji mieszka około miliona cyganów. zachowujących swoją mowę i obyczaje.

Pewien ogrodnik z Massachusetts (Stany Zjedn. A. P.) połączył drogą krzyżowania pomidor z ziemniakiem. Nowopowstała roślina daje piękne, zdrowe ziemniaki a na łodydze dochodzącej do 3 m rodzi o wiele więcej pomidorów niż krzewy normalne.

W parlamencie francuskim powstał wśród posłów związek zwalczający masonerję. Na czele związku stanął poseł paryski Couzin.

Pewien urzędnik w Sowietach w ciągu 5 lat ożenił się 58 razy. Oto skutek rozwodów małżeńskich!

## Wieżci z Argentyny

Dn. 2 b. m. zdarzył się nieszczęśliwy wypadek lotniczy w El Palomar. Z tamtejszego lotniska wystartował płatowiec pilotowany przez porucznika Guillerma Ballestera, mającego z sobą jako obserwatora kaprala Marja Cattanea. Płatowiec typu „Breguet” lecąc niezbyt wysoko wpadł w tak zwany korkociąg. Na wysokości 250 metrów, nastąpiła eksplozja, a zaraz za nią usłyszano dwie jeszcze detonacje. Porucznik Ballester na wysokości 150 metrów, chcąc się wyratować, wyskoczył z aparatu, spadając prawie równocześnie z aeroplanem w płomieniach na ziemię. Jego towarzysz został znaleziony w pozycji siedzącej, trzymając jeszcze kurczowo kierownicę w rękę. Zwłoki obu lotników były kompletnie spalone na węgiel. Porucznik Ballester miał oprócz tego zmiażdżoną głowę do tego stopnia, że oczy wyskoczyły z orbit.

Na zaproszenie prezydenta Argentyny, generała Augustyna Justo, stawili się w pałacu rządowym przedstawiciele różnych instytucji w celu omówienia programu przyjęć Prezydenta Brazylii, który w maju ma przybyć do Buenos Aires. Ambasador Argentyński w Rio de Janeiro p. Ramon Carcano naradzał się również w tej samej kwestji z ministrem Spraw Zagranicznych, p. Saavedra Lamas. Nazajutrz p. ambasador opuścił Buenos Aires wyjeżdżając napowrót do stolicy Brazylii.

Dziennik „La Nacion” publikował artykuł zatytułowany „Nowe rokowania w celu pacyfikacji Chaco”, w którym oświadcza, że w staraniach zlikwidowania zatargu o Chaco, poczynione przez kancelarję różnych państw można zauważyć mniej apatji, lecz owszem więcej nadziei, by móc doprowadzić do porozumienia między wojującymi stronami.

W ministerstwie Spraw Zagranicznych w Buenos Aires odbyła się konferencja pomiędzy p. Saavedra Lamas i ambasadorami Boliwji i Paragwaju, mająca na celu omówienie warunków zawarcia pokoju pomiędzy wojującymi stronami. Urząd kanclerski argentyński nie otrzymał jeszcze odpowiedzi na noty skierowane do rządów brazylijskiego i peruwiańskiego, proszące o współpracę w rokowaniach, mających na celu przywrócenie pokoju między państwami Południowej Ameryki.

Według danych statystycznych komisji kontrolującej wyrób masła stwierdzono, że w miesiącu lutym b. r. produkcja masła wynosiła 2,845,466 kg. Spożyto z tego w Argentynie 1,452,064 kg. a wywieziono zagranicę 1,533,350 kg. masła.

Donoszą z prowincji Santa Fé o obrabowaniu kupca Luiza Kohena na drodze Juardi. Wyjechał on z Monigote wcześniej rano swym

# WIEŚCI Z ARGENTYNY

Stosunek interwencji w stytycznym stoma ze wyde Opliwos wódcę skiego czył, z zobow listę w natoro stowos kompanego

Zapy prawdo pana do Ingado spotka tykiem Janeiro on w intergr Dozna świętno, świado ny. M wiadosał się

Nowi sador wada złożyo skiem Sawad kima l ambas Interw japońsk Klubie mieszki odbył był ob do Sa

Zost Departalne Pracy mento

Włony stów, Konstynia obczera stytuat wysoko dla 60 450 ko otrzym nie by wydatki zużytki publik nie no Oprócz inne w kontów

Niejaższy, li nie m bicia s tychez nie do nego ukazał kachskomrom Lecz p ambicj nym. sach podpa Herosny sła bie in na po napad do y wysok niskiej ciwisy zabrał im by rzekon no by mu pofa sie tym z samyc

Wielki wybór nowych kapeluszy.

Wielki wybór nowych kapeluszy.

Wielki wybór nowych kapeluszy.

Wielki wybór nowych kapeluszy.

Wielki wybór nowych kapeluszy.

Wielki wybór nowych kapeluszy.

Wielki wybór nowych kapeluszy.

Wielki wybór nowych kapeluszy.

Wielki wybór nowych kapeluszy.

Wielki wybór nowych kapeluszy.

Wielki wybór nowych kapeluszy.

Wielki wybór nowych kapeluszy.

Wielki wybór nowych kapeluszy.

# Z São Paulo i Rio

Sekcja Administracyjna „Gazety Polskiej w Brazylii” w Stanie S. Paulo pod kierownictwem p. J. M. HOLESKIEGO, Rua Conselheiro Farnalho, 274.

## entyny

się nieszczę-  
w El Palo-  
otniska wy-  
pilotowany  
lierna Bal-  
sobą jako  
Marja Cat-  
„Breguet”  
wpadł w  
Na wysoko-  
nastąpiła  
nią usły-  
detonacje.  
a wysoko-  
się wyra-  
paratu, spa-  
czynie  
eniach na  
ysz zostat  
siedzącej,  
czworo kie-  
ki obu lot-  
e spalone  
Ballester  
miałdżoną  
a, że oczy

**Stosownie do deklaracji deputowa-  
nego** Oscara Penteady, obecny  
interwentor Stanu S. Paulo bę-  
dzie wybrany, prezydentem kon-  
stytucyjnym, najmniej czterdzie-  
stoma głosi. Zdaje się więc,  
że wybór pana Armanda Salles  
de Oliveira nie ulega żadnej wą-  
pliwości, mimo że jeden z prze-  
wódców Stronnictwa Republikań-  
skiego Paulistańskiego oświadczył,  
że posłowie tego stronnictwa  
zobowiązali się głosować na pauli-  
stę wprawdzie, jako na gubernator  
Stanu, lecz nie wolno im,  
stosownie do wzmiankowanego  
kompromisu głosować, na obec-  
nego interwentora.

**Zapytywany przez dziennikarzy,** o  
prawdziwość wieści przystąpienia  
pana Joana Novesa da Fontoura  
do Integralizmu, pan Plinio Sa-  
gado odpowiedział, że w czasie  
spotkań, które miał z tym polity-  
kiem gausowskim w Rio de  
Janeiro, odniósł wrażenie, że ma  
on w ogólnych zarysach pojęcia  
integralistyczne i dodał w końcu:  
Doznałem wrażenia, że jest to  
światny umysł, bardzo wykształ-  
cony, mający w wielkim stopniu  
świadomość potrzeb naszej ojczy-  
zny. Nie jest mi jednak rzeczą  
wiadomą, czy rzeczywiście zapa-  
sał się, w szeregi integralistów.

**Nowomianowany na Brazylię** amba-  
sador japoński, pan Setsuzo Sa-  
wada przybył do S. Paulo, by  
złożyć wizytę rządowi paulistań-  
skiemu. Na dworcu dr. Setsuzo  
Sawada został przyjęty z wszyst-  
kimi honorami, należącymi się,  
ambasadorom obcych państw.  
Interwentor Stanu wydał na cześć  
japońskiego gościa, bankiet w  
Klubie Automobilistycznym. W  
mieszkanie japońskiego konsula  
odbyło się przyjęcie, na którym  
był obecny interwentor, p. Armando  
Salles de Oliveira.

**Został otwarty w S. Paulo** nowy  
Department Prefektury Municipa-  
lnej, pod nazwą Departmento  
Pracy i Komunikacji Departam-  
ento das Obras e de Viação.

**Stary budynek kongresu jest odno-  
wiony** i gotów na przyjęcie po-  
słów, mających uchwalić nową  
Konstytucję Stanową. Czas trwania  
obrad jest obrachowany na  
cztery miesiące. Na wydatki Kon-  
stytuanty uchwalono kredyty, w  
wysokości 1670 kontów. Subsydja  
dla 60-tych posłów będą wynosić  
450 kontów, urzędnicy kongresu  
otrzymają 130 kontów. Odnowie-  
nie budynku Kongresu wymagało  
wydatku 259 kontów. Taką sumę  
zużytkuje się, na stenografów,  
publikację uchwał i wydrukowa-  
nie nowej Konstytucji Stanowej.  
Oprócz tego są przewidziane  
inne wydatki, w wysokości 130  
kontów.

**Niejak A. Carvalho** człowiek star-  
szy, liczący już 50 wiosen życia,  
nie miał nigdy sposobności wy-  
bicia się, jego żywot płynął do-  
tychczas spokojnie, a ponieważ  
nie doznał żadnego uwagi god-  
nego dzieła, jego nazwisko nie  
ukazało się też nigdy w kroni-  
kach, chociażby towarzyskich naj-  
skromniejszego nawet dzennika.  
Lecz p. A. de Carvalho ma swoje  
ambicje, chciałby stać się głoś-  
nym. Ponieważ w naszych cza-  
sach jest rzeczą niebezpieczną,  
podpalić jakąś świątynię, na wzór  
Herostata, przeto ambitny i żąd-  
ny sławy człowiek obmyślił so-  
bie inny sposób. Zgłosił się więc  
na policję, utrzymując, że został  
napadnięty na ulicy Ministro Go-  
doy przez dwóch ludzi, jednego  
wysokiego blondyna a drugiego  
niskiego bruneta, którzy pochwy-  
ciwszy go za gardło dusili go i  
zabrali mu dwa konty, których  
im był niewinien, a które miał  
rzekomo przeznaczone na zakup-  
no bydła. Ponieważ dwa dni temu  
podobna przygoda przytrafiła  
się pewnemu szoferowi, w tym  
samym miejscu i w tych samych  
okolicznościach, przeto

padło na niego podejrzenie, że  
przeczytałszy sobie kronikę poli-  
cyjną, zapragnął również figu-  
rować choć raz w gazetach, i bio-  
rąc za podstawę opis napaści na  
szofera, udał się na policję, by  
opowiedzieć tam uknutą przez  
siebie bajeczkę.

**Firma Teixeira e Irmão** miała do  
odebrania od Rządu Federalnego  
rachunek brzmący na 6 kontów.  
Przed paru dniami, zgłosił się  
do odpowiedniego urzędu niejaki  
Coelho, który wylegitymował się  
się należycie odebrać pieniądze.  
Gdy firma niespodziewanie zgło-  
siła się po drugi raz, okazało się,  
że rachunek był sfałszowany.  
Coelho umknął do Rio de Janei-  
ro, gdzie został uwięziony.  
Badany wyznał, że uczynił to z  
połączenia inspektora podatko-  
wego w Minas Geraes, niejakiego  
A. Lobato i za zanieśnięcia  
sfałszowanego rachunku i odbiór  
pieniędzy, otrzymał 600 milre-  
sów. Lobato uwięziony wydał  
trzeciego współnika, pisarza z  
biurze adwokackim, nazw. J. Silva,  
który sfałszował wprawnie a rzę-  
czy rachunek i inne potrzebne do  
odbioru pieniędzy dokumenty.  
Wszystcy trzej pomysłowi panice,  
umiejący w potrzebie wydobyc  
nawet z pod ziemi pieniądze,  
znajdują się w bardzo zacisznym  
a bezpiecznym miejscu.

**NADESLANE**  
Do Redakcji „Gazety Polskiej w Kurytybie”  
Zarząd Towarzystwa W. F. „Junak” w S. Paulo prosi Szan. Redakcję o łaskawe umieszczenie nast. ogłoszenia:  
**RODACY!**  
Towarzystwo Wychowania Fizycznego „Junak” w S. Paulo zawiadamia kolonję polską, iż dnia 20 kwietnia (w sobotę wielkanocną) o godz. 8.30 odbędzie uroczysta Pierwsza 5-letnia rocznica istnienia „Junaka” w São Paulo.  
Aby uciec tak ważną chwilę, Zarząd tego Towarzystwa ustanowił następujący program: 1) Zagajanie; 2) Deklamacje; 3) Występ Junaków; 4) Krakowiak; 5) Hymn junacki; 6) Bal do rana.  
Prosimy wszystkich Rodaków o łaskawe przybycie, dając tem dowód, że życie społeczne kolonji polskiej w S. Paulo jest i będzie najważniejszym zadaniem.  
Z junackim pozdrowieniem  
Stanisława Zapolska

**Dr. Oscar R. Tollens**  
ADWOKAT  
Biuro: Largo do Tesouro 1  
2-gie piętro, Sale 22, 23 i 24  
TELEFON: 2-3934  
REZYDENCJA: Rex Hotel,  
Rua Santa Ephigenia, 30  
TELEFON: 4-7202  
SÃO PAULO.

**DR. SIMÃO MEITIN**  
DYPLOMOWANY W NIEMCZECH I W RIO DE JANEIRO  
Specjalista w chorobach wewnętrznych i nerwowych. Drogi moczowe. Syfilis. Reumatyzm chroniczny.  
Konsultorium: Rua Barão de Itapetininga, 37-a 1. piętro  
Sale 6, 7, 8 i 9. Telefon, 4-0715  
S. PAULO. 40-51

**TŁÓMACZ PRZYSIĘGŁY**  
**MIGUEL OCOUGNE**  
Wykonuje wszelkiego rodzaju tłumaczenia we wszystkich językach. Dzięki swym rozległym stosunkom może dzielić jak najpewniejszy porad i wyrażać w jak najkrótszym czasie dokumenty, mianowicie: cartas, paszporty, naturalisação (obywatelstwo brazylijskie), chamedas (karty wezwania) i t. p.  
S. PAULO  
Rua 15 de Novembro 32 sbr.

**Gabinete Dentario**  
— DE —  
**DR. ANTONIO CASTILHO**  
Av. Celso Garcia 91, Sobrado  
Leczenie szybkie i wyjątkowe. Specjalista w „Bridge” i operacjach dentystycznych. Promienie X.

## Rio

**Pan Oscar Peixoto de Castro** udzielił dziennikom wyjaśnień, w jaki sposób został uwięziony, gdy przybył w towarzystwie interwentora Alagoas p. Osmana Loureiro do Rio de Janeiro. Zawieziono go w samochodzie, pełnym agentów policyjnych do ministerstwa Wojny, gdzie został poddany ostrej rewizji, poczem przeprowadzono śledztwo. Następnie stawiono go przed pewnego oficera, któremu musiał złożyć wyczerpującą zeznanie, co do swych stosunków z interwentorem Osmanem Loureiro.

**Dziennik „Commerce” wychodzący w Nowym Jorku** pisze, iż Brazylija uczyniła wielki krok naprzód, przez układ o likwidację zamrożonych kredytów angielskich w Brazylii, co wyjaśniło niezbyt zadowalniającą sytuację, dla wymian, z powodu restrykcji kursu i utworzyło drogę do likwidacji zamrożonych kredytów amerykańskich, obrachowywanych na 35 milionów dolarów. Dziennik stwierdza, że rokowania zostały ułatwione, przez rozwój ekonomiczny Brazylii, w ostatnich dwu latach, a szczególnie przez nadzwyczajny rozwój produkcji bawełny, w Stanie S. Paulo.

**Gubernator stanu Parahyby** zawiadomił pana Getulia Vargasa telegraficznie, że zbiorniki w jego Stanie magazynują w sobie przeszło 100 milionów, metrów kubicznych wody. Przed rewolucją, zbiorniki zawierały zaledwie jeden milion kubicznych metrów wody. Mieszkańcy Parahyby nie zapomną tego dobrodziejstwa, dokonanego, przez rząd pana Getulia Vargasa.

**P. Raul de Paula** wystosował pismo do ministra pracy, prosząc o dymisję, podając za powód ustąpienia, z urzędu w Komisji Emigracyjnej, zgwałcenie konstytucji, odnośnie do kwot emigracyjnych, gdyż przez sam port w Santos, weszło do kraju 6,200 japończyków, zamiast 713-u.

**„Jornal do Brasil”** pisze iż Brazylija przechodzi obecnie decydującą próbę rewolucji. Przykład, dany przez majora Maynarda Gomesa, w Sergipe, który zrzekł się kandydatury, by ułatwić powrót swego Stanu na drogę konstytucyjną, winien być naśladowany przez wszystkich, którym dobro kraju leży na sercu, a którzy stanowią zapórę, przeciw powrotowi Brazylii do reżimu konstytucyjnego.

**Pan Artur Bernardes**, w wywiadzie udzielonym dziennikarzom, oświadczył, że Stronnictwo Republikańskie Mineńskie, nie my-

**Dr. Sylvia Garcia Godoy**  
Specjalistka w chorobach dziecięcych i kobiecych. Porody.  
SÃO PAULO  
Praça Ramos de Azevedo 18  
2-ie piętro, Sale 201-202.

**Maryan Sieg**  
BUDOWNICZY I ARCHITEKT DYPLOM.  
BIURO ARCHITEKTONICZNE I PRZEDSIĘBIORSTWO BUDOWLANE  
SÃO PAULO  
Av. Europa n. 10. Tel. 7-580

**ZAKŁAD KRAWIECKI**  
„ALFAIATARIA ECONOMICA”  
Ubrania podług miary i gotowe.  
Wincenty Pozerski właśc.  
Largo Paysandú 26 - A - São Paulo.

śli zawierać obecnie, z nikim, jakiegokolwiek ugody.

**Konstytuanta Mineńska** wybrała prezydentem konstytucyjnym Stanu, pana interwentora Benedicta Valladares.

**Donoszą z Petropolis** iż w dniu czwartym b. m. prezydent Getulio Vargas sankcjonował prawo o Obronie Bezpieczeństwa Narodowego.

**W Belem, stolicy Pará** panuje niezwykle rozjątrzenie, z powodu iż interwentor Magalhães Barata, chciał przemocą zostać prezydentem Stanu, usiłując zmusić posłów opozycji, by oddali nań swe głosy. Wybór, miał nastąpić dn. 4-go b. m. Posłowie opozycyjni, w liczbie ośmiu prosili o gwarancje, komendanta garnizonu federalnego i schronili się w koszarach. Równocześnie wpłynęło podanie do Najwyższego Trybunału Wyborczego, o pomoc wojska federalnego, celem ochrony wolności wyborów. Handel belemski, na znak protestu przeciw zgwałceniu wolności głosowania, zamknął drzwi. Wyższy Trybunał Sprawiedliwości zwrócił się do urzędu do ministra Pracy, p. Vincentego Rana prosząc o zarządzenia, celem ochrony wolności funkcjonowania Konstytuandy, Stanu Pará, przez wojsko federalne. Minister Sprawiedliwości przekazał podanie ministrowi Wojny.

**Czynią się gorączkowa przygotowania do podróży,** prezydenta Getulia Vargasa, do Argentyny i Urugwaju. W tej podróży, ma towarzyszyć panu Prezydentowi, eskadra lotnicza, złożona z dziesięciu płatowców wojskowych. Komendę obejmie prawdopodobnie nad eskadrą lotniczą, generał Eurico Dutra, dyrektor Lotnictwa Wojskowego. W Buenos Aires i Montevideo czynią się niezwykle przygotowania, do nadzwyczaj uroczystego przyjęcia, prezydenta Brazylii.

**Deputowani opozycyjni z Espirito Santo** prosili o gwarancje, Trybunału Sprawiedliwości, by mogli bezpiecznie przybyć do stolicy Stanu Victorji i oddać swe głosy swobodnie na kandydaturę opozycji, pana Hadrubala Soares.

**Zostały wreszcie osadzone,** przez Najwyższy Trybunał Wyborczy, wybory dokonane w Stanie Rio Grande do Norte. Przyznano mandaty 15-u posłom popierającym kandydaturę interwentora a 10-iu opozycjonistom.

**W Belem do Pará** rozegrały się sensacyjne wypadki. Kilku posłów opuściło szeregi rządowe, by przejść do opozycji. Fakt ten, jest tem ważniejszym, że stało się w wilję wyborów na prezydenta konstytucyjnego Stanu. Wobec tego, opozycja jest w większości, rozporządzając 16-oma mandantami. Przejście posłów rządowych do opozycji, w ostatniej chwili, zostało zakwalifikowane, przez niektóre dzienniki, rioskie, jako zdrada. Wskutek tego niezwyklego opuszczenia szeregów rządowych przez niektórych posłów z Stanu Pará, a przejścia do opozycji. Zgromadzenie Konstytucyjne nie zostało otwarte w Belem, w oznaczonym terminie. Oczekuje się na rozporządzenie ministra Sprawiedliwości, by otrzymać ochronę wolności głosowania. Dn. 4-go wieczorem, minister Wojny Goés de Monteiro konferował kilkakrotnie, z generałem Portellą, komendantem okręgu wojennego, w którego skład wchodzi Stan Pará. Wiadomości, nadeszłe dn. 5-go do Rio de Janeiro, głoszą, że interwentor Stanu Pará, p. Magalhães Barata nie pozwolił na otwarcie. Konstytuandy, zwołanej na ten sam dzień, przez Trybunał Regionalny Wyborczy, na godzinę 11-ą przed południem i rozkazał zamknąć gmach kongresu, który polecił strzedz, przez uzbrojoną straż pożarną. Samym wieczorem doszły do stolicy związkowej wiadomości, o bardzo poważnych wypadkach w Belem, w czasie rozegrania się których, straciło życie wiele osób, a bardzo wiele odniosło rany. Telegramy przedstawiają, w następujący sposób całe wydarzenie.

Gdy posłowie opozycyjni udawali się pod ochroną wojska federalnego do Konstytuandy, by głosować na pana Maria Chermonta, jako na prezydenta Stanu, skoro cały orszak przechodził koło koszar straży ogniowej, z okien koszar padły gęste strzały,

trwające kilka minut Odniesli ciężkie rany, posłowie Abelardo Canduru i Sousa Castro, a stan ich zdrowia jest bardzo niepokojący. Oprócz tego zabito trzy osoby, których tożsamości nie stwierdzono dotychczas. Wiele osób odniosło rany, a między nimi poseł Samuel Mac Dowell. Publiczność zgromadzona przed gmachem Kongresu, została oparowana paniką, a wielu z obecnych rzuciło się, do bezładnej a gwałtownej ucieczki. Sklepy poza puszczały stary. Miasto było poruszone do głębi, a wygląd jego był zupełnie niernormalny, gdyż pomiędzy mieszkańcami zapanował trwoga. Deputowani stanowi, z panem Mariem i Ablem Chermont powrócili do koszar wojska federalnego i schronili się w Sztabie Generalnym. Zniknęli deputowani Klautau, João de Sá i Aristides Reis. Wiczołom miasto uspokoiło się nieco, lecz życie nie unormalizowało się jeszcze. Opinia publiczna w Rio de Janeiro jest podzielona, lecz większość prasy, czyni odpowiedzialnym, za zaszłe wypadki interwentora, majora Magalhães Barata, jako jedynego ich sprawcę. Panuje zaniepokojenie, co do stanu zdrowia rannych posłów, a wieści z Belem, są oczekiwane z niepokojem. Stwierdzono, że z posród ofiar strzelaniny, zabitych jest trzech, a około 30-u rannych. Jest komentowane zachowanie się generała Portelli, który miał udać się do majora Magalhães Baraty, składając mu życzenia z powodu wyboru na gubernatora, chociaż wybory nie odbyły się. Minister Goés Monteiro oświadczył, że jego rozkazy muszą być spełnione za wszelką cenę.

**W Sergipe dokonano serji zamachów** na zwolenników majora Maynarda Gomesa. Dnia czwartego rzuciono bomby dynamitowe, na do-

my przyjaciół eks-interwentora. Jeden z deputowanych został napadnięty, przez elementy rządowe, co wywołało bardzo niepewną atmosferę. Zamachy te są uważane, za prowokację, która mogłaby mieć bardzo zgubne skutki. Dzienniki rioskie ganą zachowanie się obecnego gubernatora, kapitana Eropidesa de Carvalho, który zdaje się paktować, z burzycielami porządku publicznego.

**W Rio de Janeiro** rozeszła się wieść, że major Magalhães Barata został zamordowany. Wiadomość ta nie została potwierdzona. Przewodniczący interwentor telegrafował do Rio de Janeiro, iż został jednomyślnie wybrany prezydentem. Wybór ten odbył się przy obecności 13-u posłów. Prezydent Republiki podpisał dekret, wprowadzając w Stanie Pará, interwencję federalną. Został mianowany interwentorem, major Carneiro de Mendonça. Nowomianowany interwentor miał natychmiastowo odlecieć do Belem, by objąć rządy i przywrócić ład. Dzienniki zarzucają pułkownikowi Cunha Mattos, gorącemu zwolennikowi majora Baraty, że żołnierze federalni, konwojujący opozycyjnych posłów, mieli nabić broń, ślepyimi nabojami i nimi odpowiedzieli na kule, któreimi zostali zasypani posłowie opozycyjni, których eskortowali na posiedzenie Konstytuandy. Minister Wojny zapowiedział, iż postawienia sprawiedliwości wyborczej, muszą być wykonane co do joty chociażby Belem miało być wysadzone w powietrze. Miasto Belem wygląda jakby w czasie wojny, wszystkie sklepy, bary, kawiarnie i zakłady rozrywkowe są zamknięte, a ulice opustoszałe. Stan rannych posłów jest beznadziejny.

**Panie! Używajcie polski lakier do paznokci „POLONUS” gdyż jest najtrwalszy**

**DR. A. CANDJA**  
SPECJALISTA CHOROBY WENERYCZNYCH  
SYFILIS I TRYPER WE WSZELKICH STADJACH  
Klijenci otrzymują bezpłatnie analizy lekarskie.  
— Przyjmuje od 9-11 i od 2-6 codziennie. —  
W niedzielę od 10-12  
SÃO PAULO — Rua Barão de Itapetininga 52. — 3 piętro  
TELEFON 4-0218.

**WRZODY ŻOŁADKA I WNETRZNOŚCI**  
Bez wycieczki i operacji  
ZAPALENIA, CHOROBY KANAŁU ODCHODOWEGO I OBNIEŻENIA ŻOŁADKA  
**KLINIKA MEDYCZNA I ELEKTROLECZNICZA**  
Rua José Bonifacio, 264 sobr. — SÃO PAULO  
Porady: od 9-11 i od 3-5.

**NASZ SZANOWNY LEKARZ**  
**Dr. Simão Meitin**  
po szczęśliwym przebiegu długiej i ciężkiej choroby, znajduje się znowu na usługi klijentów w swem konsultorium przy ul. Barão de Itapetininga 37-a, 1 piętro.

**80\$000 za wykonanie**  
Pięknego garnituru, eleganckiego „Tailleur” lub modnej kapy, tylko w  
**ALFAIATARIA INGLEZA**  
Siedziba: Rua Benjamin Constant 25, S. PAULO  
TELEFON: 2-8976 - FILJA: Rua Santa Theresza 20 (róg Praça da Sé)  
NAJSTARSZY ZAKŁAD KRAWIECKI TEGO RODZAJU.  
GARNITUR Z DOBREGO SUKNA ZA WYJĄTKOWĄ CENĘ 150\$000.

**POLONUS**  
CREME DENTAL

Wskazówka dla rodziców  
Dzieci niechętnie czyśczą zęby, często dlatego że są za wygodne, a przeważnie czują niechęć do pasty do zębów, która zwykle więcej dostosowana jest do gustu i smaku dorosłych osób.  
Spróbujmy więc dla naszych dzieci polską pastę do zębów „POLONUS”. Jej jędrny i przyjemny smak odpowiada doskonale naszej młodości. ŻADAC WSZĘDZIE.



**A ODONTOLOGICA**  
CARLOS PINHEIRO CARVALHO  
SPECJALNOŚĆ W ARTYKUŁACH DENTYSTYCZNYCH  
Rua Benjamin Constant, 18 — S. PAULO — Caixa postal, 3595 — Telefon 2-4546.

**Apteka Tiradentes**  
APTEKARZ — KUNO KLEEMANN  
CURITYBA ■ ■ ■ Praça Tiradentes Nr. 398 ■ ■ ■ TELEFON 1084  
Jedyna Apteka Polska w Kurytybie.  
Największy skład artykułów aptecznych i drogerijnych po najniższych cenach  
Porady lekarskie dla biednych od godziny 10 do 12

# ZE ŚWIATA

## Rosja

Angielsko-rosyjskie rozmowy zakończyły się w przeszłą sobotę. Ostatnia rozmowa między pp. Edenem a Litwinowem miała miejsce w wiejskiej posiadłości Litwinowa w pobliżu Moskwy. Ponieważ była to pierwsza podróż p. Edena do Rosji Sowieckiej więc pragnął on zwiedzić kilka instytucji nowej Rosji, jak fabrykę traktorów, klub robotników i t. p. Punkt kulminacyjny uroczystości towarzyskich, wydanych na cześć Edena został osiągnięty w czasie galowego przedstawienia baletu w Moskiewskiej Operze, którą Eden pamięta z carskich czasów. Całe zebranie proletariackie podniosło się ze swych miejsc, gdy lord Strażnik Prywatnej Pieczęci wszedł do rządowej loży. Publiczność powitała angielskiego gościa głośniejszymi okrzykami. Muzyka odegrała angielski hymn królewski „God save the King” (Boże zachowaj nam Króla), który proletariusze wysłuchali stojąc.

W rezultacie podróży do Moskwy, wyszło kompletne porozumienie co do utrzymania pokoju. Nie zawarto żadnych umów, gdyż podróż lorda miała jedynie charakter informacyjny. Więści nadchodzące ze źródeł rosyjskich powiadają, że rząd sowiecki przedstawił plan wzajemnej pomocy między Francją, Czechosłowacją i Sowiecami przy „życzliwej neutralności” Anglii. W Moskwie panuje przekonanie, że istnieje mała nadzieja zawarcia Paktu Wschodniego, co jest powodem wysiłków dyplomacji sowieckiej, by doprowadzić do skutku przymierze francusko-rosyjskie, do którego przyłączyłoby się kilka mniejszych państw. Pan Anthony Eden zwiedził jeszcze gmach Główniej Kwatery czerwonej armii i marynarki, gdzie był przyjmowany przez sowieckich oficerów. Towarzyszył mu angielski „attaché” wojskowy w Moskwie. Następnie zwiedził muzeum proletariackiego wojska, w którym znajdują się portrety i malowidła, ilustrujące genezę i rozwój armii proletariackiej.

## Polska

Korespondent pisma „Journal” w Berlinie donosi, iż ambasador R. P. w Berlinie p. Józef Lipski złożył urzędowo protest na ręce ministra Spraw Zagranicznych Rzeszy, barona Neuratha, przeciw postanowieniu Rzeszy z dn. 16 marca wprowadzania napowrót obowiązkowej służby wojskowej w Niemczech. „Deutsche Nachrichten Bureau” donosi precyzyjnie, że ambasador polski, p. Józef Lipski odwiedził dnia 23 marca ministra Spraw Zagranicznych Rzeszy p. Neuratha, by odbyć z nim naradę o obecnej polityce międzynarodowej i o położeniu świata, tak jak przedstawia się obecnie, wobec znanych wszystkim wypadków. Ma być zupełnie niecisła wiadomość puszczona w obieg przez prasę cudzoziemską, według której rząd polski miał protestować przeciw ponownemu uzbrojeniu się Niemiec. O kroku przedsięwziętym przez ambasadora Lipskiego, telegramy z polskiego źródła podają następujące wyjaśnienie: „W pierwszym miejscu ambasador polski Lipski nie wręczył ministrowi von Neurathowi żadnej pismiennej noty, po drugie akt ten miał charakter wyłącznie formalny i protokółarny, a po trzecie potwierdza się, że p. Lipski wyłożył ministrowi Spraw Zagranicznych Rzeszy punkt widzenia rządu polskiego na międzynarodową sytuację polityczną po wypowiedzeniu przez Rzeszę Niemiecką wojskowych klauzul Traktatu Wersalskiego. Jest rzeczą znaną, że „attaché” wojskowy niemiecki w Warszawie, generał Schindler natychmiast skoro postanowienie Rządu Niemieckiego, o wprowadzeniu napowrót obowiązkowej służby wojskowej w Niemczech doszło do publicznej wiadomości w Polsce, udał się z całym pościelchem do Berlina. Więść podana do powszechnej wiadomości

przez agencję „Pat”, stosownie do której ambasador Lipski zakomunikował ministrowi Spraw Zagranicznych Rzeszy baronowi von Neurath, punkt widzenia Rządu Polskiego odnośnie do postanowienia uzbrojenia się napowrót Rzeszy, powziętego w dniu 16 marca została umieszczona przez pisma polskie bez żadnych komentarzy. Słery miarodajne nie chcą udzielić żadnych wyjaśnień w tym względzie. W każdym razie trudno jest wyrobić sobie dokładne pojęcie z tej garstki wiadomości telegraficznych, nadeszłych w dodatku z najróżnorodniejszych źródeł, więc jest rzeczą konieczną oczekiwać poczy z Polski, która zapewne wyjaśni dokładnie jakie stanowisko zajęli polacy wobec ponownego uzbrojenia się Niemiec. Dziennik angielski „Daily Telegra, h” donosi, iż między warunkami powrotu Rzeszy do Ligi Narodów znajduje się również żądanie połączenia Prus Wschodnich z Niemcami przez przyłączenie do tych ostatnich tak zwanego „korytarza polskiego” t. j. Pomorza, ziemi rdzennie polskiej. Ta wiadomość, o ile by była prawdziwą musiałaby rozjrzeć umysły wszystkich obywateli polskich przeciw Niemcom. W każdym razie niemieckie słery polityczne zaprzeczają twierdzeniu „Daily Telegraphu” utrzymując, iż jest to „smutny manewr mający na celu zatruć atmosferę”.

Anthony Eden, lord skarbnik Prywatnej Pieczęci Rządu Wielkiej Brytanii wraz ze swą żoną przybył do Warszawy w dniu 1-go kwietnia o 21-ej godz., odwiedzając najprzód Moskwę. Goście angielscy zostali przyjęci na stacji przez p. Józefa Becka, ministra Spraw Zagranicznych, otoczonego urzędnikami swego ministerium, przez hrabiego Raczynskiego, polskiego ambasadora w Londynie i inne osobistości urzędowe. Dn. 2-go pan Eden został zaproszony do zamku na śniadanie przez p. prezydenta R. P. a przedtem złożył wizyty panu Waleremu Ślawnicki, prezesowi ministrów i Beckowi, ministrowi Spraw Zagranicznych. Przed śniadaniem odbyła się narada między panem Edenem a polskimi mężami stanu. Po południu znow rozpoczęły się narady, a wieczorem p. Józef Beck wydał obiad na cześć misji brytyjskiej. Przedtem lord Eden został przyjęty przez Marszałka Piłsudskiego w Belwederze. Dnia 3-go konferencje ciągnęły się w dalszym ciągu a po śniadaniu w ambasadzie angielskiej został wydany komunikat prasowy. W nocy delegacja angielska wyjechała pospiesznie pociągiem do Pragi czeskiej.

W chwili gdy rozpoczęły się narady w Warszawie należy podkreślić, że punkt widzenia Rządu Polskiego co do Paktu Wschodniego nie uległ żadnej zmianie, pomimo iż Rząd Polski jest gotów współdziałać w jakiegokolwiek inicjatywie, mającej na celu zapewnienie pokoju. W tych warunkach łatwą jest rzeczą wywnioskować, że ważność konferencji warszawskich leży więcej w dostarczeniu informacjach aniżeli w tych, które zostały podane lordowi Edenowi do wiadomości. Jest jednak rzeczą pewną, że te dane nie wpłyną na postanowienia rządu polskiego, które pozostaną stałe według ostatnich oświadczeń oficjalnych. W każdym razie jednak ośrodki polityczne rządowe, jak i opozycyjne przypisują jak najważniejsze znaczenie naradom, które odbyły się w Warszawie i są przekonane, że Wielka Brytania jest obecnie czynnikiem najwięcej posiadającym danych by szarmonizować rozbieżne tendencje, które wyszły na jaw w czasie dyskusji nad Paktem Wschodnim a szczególnie między rządami Moskiewskim i Warszawskim. Wobec tego wrażenia, które lord Eden wyniósł z Berlina i z Moskwy, a które zostały przedstawione sferom kierowniczym w Warszawie, nabierają wyjątkowego znaczenia.

Wizyta lorda Edena w Warszawie wzbudziła niezwykłe zainteresowanie. Ośrodki polityczne świata stwierdzają, że głos został obec-

nie dany Warszawie. Opinia publiczna w Polsce przypisuje niezwykłe znaczenie rozmowom między lordem Edenem z kierownikami polskiej polityki. W każdym razie sprawy te nabierają węższego znaczenia jeżeli weźmiemy pod uwagę, że to jest pierwsza po rozbirozie wizyta urzędowa angielskiego męża stanu w Polsce. Lord Strażnik Prywatnej Pieczęci, został przyjęty w stolicy Polski niezwykle serdecznie. Zostało rzeczą stwierdzoną, że polscy politycy postanowili wyłożyć mu z absordutną otwartością punkty zapatrywania się Polski, na najważniejsze kwestie, interesujące naród polski i wrażenie które wynosi się z najwęższych deklaracji urzędowych i półurzędowych jest iż polityka polska ma w pierwszym rzędzie na celu, utrzymanie dobrych stosunków sąsiedzkich z obywatelami sąsiadującymi z nią potęgami, z Rzeszą Niemiecką i z Rosją sowiecką. Zapewnia się w Warszawie, że nie ma się wobec Niemiec innych kompromisów, jak i te które wynikają z 10-letniego paktu nieagresji identycznego z tym, który został zawarty z Rosją. Uważa się we Warszawie że te dwa paki wystarczają, by zapewnić pokój i bezpieczeństwo krajowi czynią zbytecznymi a nawet niebezpiecznymi paki o wzajemnej pomocy. Półurzędowa agencja „Iskra” napisała dn. 29-go marca: „Nie chcemy Paktu Wschodniego. Znajdując się między ewentualnymi sygnaturującymi moglibyśmy łatwo stać się, zamkniętym polem ich wzajemnych walk, jak w 1830-ym i 1914-ym roku”. Zresztą Polska zaznacza, że są utrzymywane w całej pełni przymierza, łączące ją z Francją i Rumunją. Prasa rządowa podkreśla wyraźnie w czasie wizyty lorda Edena wagę jaką Polskie Państwo kładzie na utrzymanie w Europie „statu quo” i odiera z oburzeniem wszelkie aspiracje zdobywania obcych terytoriów. Z tego wszystkiego wynika, że Polska, która nie życzy sobie koligacji swych sąsiadów, będzie czynić wysiłki w duchu utrzymania równowagi pomiędzy Berlinem a Moskwą. Według wiadomości podanej przez korespondenta paryskiego „Gazety Polskiej” warszawskiej, wyszedł na tapet nowy projekt Paktu Wschodniego. Życzeniem Rządu Wielkiej Brytanii, ma być, by pakt ten miał charakter Paktu Ligi Narodów. Gdyby ten projekt został przyjęty wszystkie postanowienia, by były prawomocne, musiałyby być powzięte jednocześnie przez sygnaturujących traktatu. Korespondent „Gazety Polskiej” powiada że słery polityczne w Anglii sądzą iż taki traktat znalazłby się z przychylnym przyjęciem, gdyż wreszcie zaszła możliwość wyjścia z impasu, w której znajduje się obecnie międzynarodowa dyplomacja.

Rozmowy Polsko-Brytyjskie—Polskie zastrzeżenia co do Paktu Wschodniego. Punkt zapatrywania się Rządu Polskiego. Rozmowy polsko angielskie rozpoczęły się 2-go o 11-ej godz. Wizyta pana Anthony'ego Edena odbyła się według wymagań „wielkiego protokołu”. Po podpisaniu swego nazwiska w księdze audjencji w Belwederze, lord Strażnik Prywatnej Pieczęci udał się do ministerium Spraw Zagranicznych. Zaraz po jego przybyciu rozpoczęła się konferencja. Jako asystent lorda Edena, znajdował się pan Strang, przydzielony do Ligi Narodów, z ramienia „Foreign Office” Panu Beckowi sekundowali w konferencji, hr. Raczynski ambasador polski w Londynie i szef gabinetu ministerialnego i sprawozdawca spraw brytyjskich w ministerstwie Spraw Zagranicznych. Metoda rozmów, przyjęta za wspólną zgodą była następująca: pan Eden wyłożył swym interlokutorom informacje i wrażenia, które zebrał w czasie swych podróży i stosownie do rozmaitych punktów jego mowy polscy mężowie stanu, wypowiedzieli swe zapatrywania i przedstawili mu swój punkt zapatrywania.

O godzinie 13, 15 pan Eden miał być przyjęty przez pana Prezydenta Republiki, z którym następnie zjadł śniadanie. O godzinie 15-ej, rozpoczęły się znowu dalsze narady. O 17,20 lord Eden udał się do Belwederu, gdzie

został przyjęty przez Marszałka Piłsudskiego.

Diaczego Polska nie życzy sobie Paktu Wschodniego? Lord Strażnik Prywatnej Pieczęci, p. Anthony Eden uważa rozmowy warszawskie, jako, jedną z decydujących swych podróży po rozmaitych stolicach Europy. Już w czasie podróży, od granicy rosyjskiej, do stolicy Polski, lord Eden wszedł w kontakt, z księciem Lubomirskim, z ministerstwa Spraw Zagranicznych, którego wynikiem, było przedstawienie angielskiemu dygnitarzowi najżywniejszych problemów. Zastrzeżenia przeciw Paktovi Wschodniemu i to najbardziej zasadnicze, nie zmieniły się ani na jotę. Pakty polsko-niemiecki i polsko-rosyjski nieagresji, traktat francusko-polski, a ponad wszystko dzielność polskiego wojska, dają gabinetowi warszawskiemu, poczucie zupełnego bezpieczeństwa, wystarczającego zupełnie, by Polska nie chciała otworzyć swych granic wojsku czerwonemu, czy szaremu. Lord Eden żywi nadzieję, że Rząd Polski, pod presją ostatnich wypadków, jeżeli nie zechciał od razu zmienić swej opinii, to przynajmniej byłby skłonniejszy w przyszłości zmodyfikować swój punkt widzenia.

Specjalne sprawozdanie agencji Havasa Anglia powinna się przekonać, że pacyfikacja trwała Europy jest niemożliwą bez tego, by wyszła ze swej roli pośredniczki i by wprost objęła pełną odpowiedzialność. Z drugiej strony kraje kontynentu powinny zrozumieć, że Wielka Brytania, potęga wyspiarska i monarchistyczna, nie mogłaby zaciągnąć jakiegokolwiek zobowiązań nowych w poszczególnej części Europy. Cały więc problem obraca się, naokoło znalezienia europejskiej formuły pokojowej. Taką jest a nie inną, dedukcja, według słów pewnej wybitnej osobistości angielskiej, bardzo dobrze poinformowanej, wynikająca, już obecnie, z podróży lorda Edena, skrytalizowana pod wpływem rozmów w Warszawie. W tym względzie widzenie się ministra brytyjskiego, z Marszałkiem Piłsudskim, potwierdziło w zupełności, wrażenia zebrane wieczorem. Bez żadnego wątpienia, stanowisko Polski odnośnie do Paktu Wschodniego nie jest zupełnie negatywne. Rzeczywiście, po opuszczeniu przez pana Edena Belwederu, pan Beck konferował z marszałkiem Piłsudskim, by wspólnie z nim przedstawić sugestie sformułowane przez obie strony, a które zostały zrewidowane i przedyskutowane, na końcowej konferencji. Jak wynikałoby z rozmów, oraz krążących pogłosek, pan Beck znajdował się wobec następującego dylematu, albo Pakt Wschodni nie miałby siły egzekutywnej i w tym wypadku Sowiety uważałyby go za bezwartościowy, albo klauzula o wzajemnej pomocy byłaby utrzymana i wobec tego Polska odmówiłaby przystąpienia do paktu, jeżeliby Niemcy nie wzięły w nim udziału, by nie utracić korzyści politycznych, pozwalających jej na utrzymanie równowagi, pomiędzy Berlinem a Moskwą. Wobec tego są możliwe dwa rozwiązania: albo podpisanie paktu bez współdziałania Niemiec i Polski, postawiając możliwość przystąpienia w każdej chwili obywatelom państwom do paktu, albo stworzenie ogólnie europejskiego paktu wzajemnej pomocy, z współdziałaniem Anglii.

Panuje przekonanie, że p. Eden rozmawiał z ministrami polskimi, z taką otwartością i zupełnym wyrażeniem jak to uczynił w swych dwóch pierwszych etapach podróży co dało bardzo dobre wyniki. „Gdyby jeszcze istniała najmniejsza wątpliwość co do zamiarów Rzeszy, lub co do linii ogólnych rosyjskiej polityki — tak wyrażają się sferach politycznych Londynu, Polska mogłaby jeszcze opóźnić chwilę swej decyzji. Po negatywnych wynikach rozmów berlińskich i po opublikowaniu komunikatu moskiewskiego, wahanie się, byłoby zręcznym wpływem politycznym.

Jak lord Eden chciał rozwinąć zagadnienie bezpieczeństwa na wschodzie Europy. W sferach politycznych utrzymują, iż p. Eden miał podać czynnikiem rządzącym w Polsce

następujący plan, mający na celu rozwiązanie problemu bezpieczeństwa na wschodzie Europy: Polska nie pozwoli nigdy przemarszu przez swe terytorium wojskom cudzoziemskim, a klauzula wzajemnej pomocy może być tylko zastosowana w ten sposób, by Polska dała pozwolenie przelatywania nad swym terytorium powietrznym fliotom, sygnaturujących przyszłego paktu.

Bankiet na cześć p. Edena, wydałby przez pana Prezydenta Mościckiego. — Strażnik Prywatnej Pieczęci przyjęty przez Marszałka Piłsudskiego. Po pierwszej konferencji z ministrem Beckiem, lord Eden był podejmowany przez Prezydenta R. P. profesora Ignacego Mościckiego bankietem na 40 nakryć. Po bankiecie p. Eden naradził się z polskim ministrem Spraw Zagranicznych i odwiedził ambasadora angielskiego w Warszawie, p. Williama Rinnarda, który był lekko zachorował. O 16-ej godzinie angielski minister został przyjęty przez Marszałka Piłsudskiego, z którym naradził się przeszło godzinę.

Optymizm politycznych sfer polskich. Rozmowy warszawskie miały być nacechowane otwartością i serdecznością. Mówią, iż zarysował się kompromis, oparty na paktach nieagresji, już zawartych, do których miano by dodać obowiązek niedawania żadnej pomocy napastnikowi, definicję napastnika i pakt konsultatywny, analogiczny z tym, który jest projektowany dla zabezpieczenia niepodległości Austrii. W Polsce sądzą, że Anglia nie ościągłaby się z przystąpieniem do takiego rodzaju umowy, zabezpieczającej pokój we Wschodniej Europie. Agencja Havasa donosi, że już obecnie można donieść o optymizmie panującym w polskich sferach politycznych.

Czy zamiar planu zawarcia paktu lotniczego? Lord Eden przed udaniem się na konferencję do Ministerstwa Spraw Zagranicznych, był zdecydowany na podanie planu paktu lotniczego wzajemnej pomocy, lecz z wyniki rozmowy z ministrem Beckiem nabrał przekonania, że podobna propozycja była zgóry skazana

na niepowodzenie. Pan Eden zrozumiał dokładnie, że cztery punkty kontrpropozycji polskiej nieagresji, nieudzielanie pomocy napastnikowi, określenie napastnika, pakt konsultatywny pochodzący nie tyle ze wstrętu ratyfikowania klauzuli wzajemnej pomocy, jak nieprzyjemnego ustosunkowania się do wszelkiego paktu dyplomatycznego, który zmieniłby pozycję Polski, jako pośredniczącej między Rzeszą a Unją Sowiecką.

Wobec tego gdyby Europa podzieliła się na bloki, zadaniem Polski byłoby nieprzechylenie się ani na jedną, ani na drugą stronę. Pan Eden sądzi, iż jedynym wyjściem byłaby organizacja ogólnego paktu europejskiego wzajemnej pomocy i ograniczenie zbrojeń, ale nie w ramach umowy regionalnej, lecz ogólnoeuropejskiej.

Projekt Polski. Według informacji nadeszłych do Londynu z Warszawy, projekt utrzymania pokoju w Europie opierałby się głównie na określeniu napastnika w ten sposób by wzmocnić znaczenie automatycznego wprowadzenia w życie artykułu 16 „conventantu”.

## Francja

Ambasador R. P. w Paryżu p. Chłapowski zaprosił francuskiego ministra Spraw Zagranicznych, p. Laval'a, by zatrzymał się w Warszawie podczas zapowiedzianej podróży do Moskwy. Zaproszenie to zostało przyjęte przez pana Laval'a.

**\*\*\*\*\***  
**DYPLOMOWANY**  
**LEKARZ**  
**DENTYSTA**  
**Jan Skalski**  
 posiadający długoletnią praktykę, wykonuje wszelkie prace wchodzące w zakres dentystyki, starannie i po najniższych cenach.  
 Godziny przyjęć: od 8 do 12 i od 13 do 18  
 Rua Aquidaban 1985  
 Róg ul. Brigadeiro Franco  
 Kurtyba — Paraná  
 \*\*\*\*\*

**Gabinet Dentystyczny**  
**ALBINO M. OSTEN**  
 Długoletnia praktyka w tym zawodzie, wykonywanie robót podług nowoczesnych sposobów, zwłaszcza wyjmowanie i plombowanie zębów załatwia się zupełnie bez bólu, z gwarancją za dobre wykonanie.  
 Porady od 7-11 i od 1-6. Wieczorem od 7-9.  
 Rua Barão do Rio Branco Nr. 615.

**LEKARZE**

**DR. DANTE ROMANÓ**  
 Z praktyką w szpitalach berlińskich Eks-internista Szpitala Ewangelickiego i Santa Casa de Misericordia w Rio de Janeiro. Profesor sekcji operacyjnej na Fakultecie Medycznym. Leczy syfilis, choroby dróg moczowych, i koliece. Promienie ultra-fioletowe, operacje wyrostka robaczkowego, przepukliny, hemoroidów, wrzodów i nowotworów, chirurgię pochwytową, rozrodę, jajników, przewodów, pęcherza, nerek, żółtaka, płuc, gruźlicę, watroby, i t. d.  
 Konsultorium: Praça Tiradentes Nr. 554 (nad apteką Minerwa).  
 Rezydencja: Praça Senador Corêa, 4.

**Choroby skóry i weneryczne**  
**DR. AURELIANO M. DE MOURA**  
 Ul. 15 de Novembro 64.  
 Od 3 do 5 po południu.

**DR. CARLOS MOREIRA**  
 Profesor Fakultetu medycznego. Specjalista chorób oczu, uszu, nosa, gardła. Konsultorium: Avenida João Pessoa, 65. Nad apteką Avenida od 10-11 i od 3-5 popoł.  
 Rezydencja: — ulica Visconde de Nacar, 860. — Telefon 8-8-8.

**DR. ANTONI MACZEWSKI**  
 W Araukarji  
 Leczy choroby dziecięce, wewnętrzne, kobiece, padaczkę (wielką chorobę), robaki kiszczkowe.

**Choroby serca, płuc, żółtaka, wnetrzności, watroby, nerek, umysłowa, Suchoty (u dorosłych i dzieci)**  
 Operacje, porody, choroby kobiece i weneryczne  
**Dr. Rocha Loures**  
 Z praktyką w najpoważniejszych szpitalach w Rio de Janeiro  
 Konsultorium: obok FARMACIA STELLERL.D. Porady od 10-12 do 11-ej i od 3,30 do 5,30 popoł.  
 Rezydencja: Praça Tiradentes. 560.  
 TELEFON 1126.

**DR. M. ISACSON**  
 Profesor Fakultetu Medycznego na Uniwersytecie Parańskim  
 Operacje i pomoc przy porodach. — Choroby kobiece — Gruźlica. — Dżateria. Promienie ultra-fioletowe.  
 Konsultorium: rua 15 de Novembro 257 2-gie piętro. Tel. 1163. Rezydencja: Av. João Gualberto 231. Tel. 2-8-3.

**Dr. Carlos Keller**  
 Z praktyką w szpitalach europejskich  
 Klinika ogólna Medyczno-Chirurgiczna.  
 Specjalność: Syfilis, choroby skóry i włosów. Leczenie starych zanieczyszczonych ran bez operacji. Dżateria i promienie ultra-fioletowe.  
 Porady: Praça Tiradentes w APTECE BRASIL od 10-12 i od 4-6.  
 Mieszkanie prywatne: Rua Comendador Araujo 970. — Telefon 4-2-4.

**Dr. Józef Czaki**  
 Choroby kobiet i klinika ogólna  
 Przyjmuje w czwartek od 1-3 piątek od 9-11 i od 1-3  
 Apteka Stelfeld ul. Com. Araujo.

Pomiędzy najlepszymi markami piwa wyróżnia się znana „Pomba”  
 TUZIN RS. 14000  
 Oryginalny typ piwa, wyłącznie fabrykowany przez browar „CRUZEIRO”  
 CURITYBA Telefon 495 | 751.



rych powiniśmy się. Dla S. Par...  
to. Parany, Santa Catharina i Rio...  
Grande do Sul:  
buraki (bateraha roxa) sierpień i...  
wrzesień,  
katalory (couve flor) stycznia do...  
maja  
satała gładkościasta, rzymska...  
(escarolla) sierpień i wrzesień  
groch (ervilha) cały rok, wyglą...  
nie marzec do czerwca  
ogórki (pepino) sierpień do listo...  
pada  
czosnek (alho) grudzień, styczeń  
do kwietnia  
kalarepa (couve rabano) cały rok  
dynie (abobra) sierpień do listo...  
pada  
melony (melão) wrzesień paź...  
dziernik  
pietruszka (salsa) cały rok  
rodziki (rodízio) (rabanetes)  
capy rok  
kapusta czerwona (repolho roxo)  
luty do kwietnia  
satała głowista (alface) cały rok  
względnie marzec i kwiecień  
szczyptorek (cebolinha) cały rok  
saleri (alpo rabano) lipiec do...  
września i październik do maja  
gorczyca (mostarda) sierpień,  
wrzesień i od maja do lipca  
wzrosień (spinarte) kwiecień, ma...  
szpinak (spinarte) kwiecień, ma...  
fasola (feijão trepadeira) wrze...  
sien do grudnia i stycznia  
pomidory (tomateiro) sierpień,  
wrzesień i marzec  
wzrosień (abobra dagno) sierpień  
do września  
do września  
kapusta polska (repolho branco)  
luty do kwietnia, sierpień do paź...  
dziernika  
cebula (cebolla) luty do maja i...  
czerwiec do lipca  
Naturalnie będą to zasady ogóln...  
ne, których nie możemy się tutaj  
trzymać niewolicznie, gdyż i po...  
szeregów stany wykazują pod...  
względem swego położenia i kli...  
matu różne właściwości.

WYŚLEWAĆ musimy co roku na...  
siona nowe. Jedne wysiewamy naj...  
pród do skrzynek, zanim je prze...  
nieśmy do grządek, inne zaś sie...  
jemy wprost do ziemi, jak naprz...  
groch, fasolę, cebulę.

POLEWANIE jest jedną z naj...  
ważniejszych czynności. Woda do...  
polewania powinna mieć tempera...  
turę powietrza, gdyż w przeciwnym...  
razie rośliny się przestębiają, m...  
słiny więc mieć przygotowaną bez...  
kę stałe napełnioną wodą. Najod...  
powodniejszą porą do podlewania,  
niezależnie od pory roku, są godzi...  
ny poranne lub wieczorne. W go...  
dzinach poludniowych nie powin...  
nismy nigdy polewać, nie tylko dla...  
tego, że w tym klimacie woda par...  
tuje najechniasz, ale też dlatego,  
że na liściach tworzą się plamy  
spalenia. W okresie gotącym po...  
winisimy polewać po zachodzie  
słońca i przed wschodem. W okro...  
szie zimnym tylko rano. Nie wolno  
nigdy polewać ogórków, melonów,  
arbużów, w pełnym słońcu. Satałę  
głowistą nigdy, gdy się zamyka.  
Powiniemy unikać, by przy pole...  
waniu woda nie dostała się do tak...  
zw. „sęduszków“.

Niesychanie ważnym jest pole...  
wanie, gdyż rośliny potrzebują bar...  
dzo dużo wody, składają się do...

wiem z niej w 90 do 84%, a czer...  
pią ją z ziemi. Bardzo pomocnym  
dla rozwoju warzyw będzie też go...  
grządkę posypaniemy po wejściu ro...  
ślinek drobnym, dobrze przemytym  
nawozem, przez co z jednej str...  
utrzymamy ziemię wilgotną, z dru...  
giej strony doprowadzimy nową po...  
żywkę.

ROZSADA roślinek następuje  
gdy te dostają 4-ty lub 5-ty listek.  
W grządkach sadzimy w rzędach  
nawozem, przez co z jednej str...  
pach stanowi wielkość i rodzaj ro...  
ślin. Możemy sadzić w karo lub  
w kwadrat.

Jako najważniejsze nawozy wcho...  
dzą w rachubę nawozy naturalne,  
pochodzenia organicznego, a więc  
nawozy z kłosa, gnoj bydlęcy, kom...  
post.

NAWOZ PŁYNNY, który otrzy...  
mujemy gdy do specjalnej beczki  
napelnionej wodą, damy nawóz by...  
dłocy, drobin, krew bydlęcą, macz...  
kę rogową, popiół drzewny, macz...  
kę z krwi zwierzęcej i ktoremu to...  
pozwolimy przez 10 do 14 dni do...  
przepręgnąć. Tą mieszaniną roz...  
puszczoną w stosunku 1 litr na 5  
litrów wody, polewamy grządki. Na...  
wóz bydlęcy dajemy na 100 m...  
kwadrat—400 kg, dla ziem blednych,  
dla stęchłych 300 kg. dla bogatych  
200 kg.

Ziemia kompostowa składa się  
z odpadków kuchennych, śmieci,  
popiołów, sadzy, odpadków z drze...  
wa, liści, trawy, chwastów o lię jesz...  
cze nie owocowały. Kupną z kom...  
postu powinna być w cieńcu, a  
przykrywamy ją cienką warstwą  
ziemi, zlewamy wodą i pozostawia...  
my przez rok, przewracając po...  
dobrze przegnął. Po roku kompost  
jest gotowy.

JAKO SZTUCZNE NAWOZY  
wchodzą w rachubę: maczka Tho...  
masa, warunki i salera czyliska.  
Dla warunków białychskich na...  
daje się najlepiej: 1) wapno, a) wap...  
no odczasz, b) wapno niega...  
szone, 2) potasy, b) karnit, 3) 40%  
kali, 3). Wapniaki a) azotniaki wap...  
na, b) azotniaki saletry, c) sole a...  
moniakalne, 4) Fosfor, a) maczka  
Thomasa, b) superfosfaty.

Na zakrończeniu tych paru uwag  
wspominamy jeszcze o pewnych  
chorobach warzyw i sposobie ich  
zwalczania.

Przedewszystkiem mamy więc  
wędnięcie małych roślinek warzyw,  
należące do grupy kapust, wy...  
wodne rozróżniamy grzybkami. Liści  
wędnięta, stają się brązowe, potem  
czarna. Ta choroba występuje g...  
za gęsto jest sadzonka. Chorob...  
dzonki należy usunąć, ziemię ziać  
gorącą wodą i przekość.

Wędnięcie dużych roślin, wywołane  
jest innym gatunkiem grzybka. Naj...  
przód obumierają korzenie. Choro...  
ba ta występuje tak u młodych sa...  
dzonek jak i dużych roślin. Należy  
zżyłką kalecząc korzenie wyćpić.  
Chorobę sadzonki wyleczyć i spalić.  
WĘZŁY NA KORZENIACH, wy...  
wołane przez żył nawóz i kompost.  
Każdą chorobę roślinną należy wytr...  
i spalić. Chorobę tą wywołuje grzy...  
bek.

Wszelkie rośliny należy bałować  
„Uspulium“, ziemię dezynfekować,

dając na jeden kilogram ziemi pół...  
grama „Uspulium“. O ile uprawa  
odbywa się na wielką skalę, należy  
całe pole wypłycić, sadzonki spa...  
lic, a ziemię pozostawić przez trzy  
lata wolną od uprawy kapuści, po...  
spawany ją uprzędziło wapnem,  
biorąc na hektar 300 gramów.

PRAWDZIWA ROSA MAJCZNA  
pojawiająca się specjalnie na ka...  
pucisze, widoczna potem na liściach  
jako czarne punkty, zdarza się także  
na katalorach w zle wietrzonych  
skrzyżkach. Skrzyżki należy dobrze  
wietrzyć, niedawać za dużo nawozu,  
zawierającego wodor.

FAŁSZYWA ROSA MAJCZNA.  
Rośliny należy wypłycić i spalić, a  
pozostałe zdrowe zapylić wietrzem  
miedzi. Jazyny takie jednakże nie  
nadadzą się do spożycia.

BIŁA RDA, dająca się roz...  
poznać po biały i żółtych pętle...  
ryżkach. Roślinki zarazone należy  
wysunąć.

CZARNE GNICE, wwołane ba...  
kteriami. Żyłki liści najprzód brą...  
zowieją na kraja, potem czernie...  
ją. Liście następnie zółkną, obu...  
mierają i schną. Na tą chorobę nie...  
ma leczenia, należy jedynie ziemię  
pozostałą odlogiem przez trzy la...  
ta, a narzędzia rolnicze, używane  
przy uprawie tej ziemi, wydezynfeko...  
wać 1% roztworem sublimatu.

PCHYLI ZIEMNIE, wygryzają drob...  
ne dziurki w liściach, tak że wy...  
glądają one jak sito. Te małe ro...  
baczki pojawiają się w dni gorące  
w takich miejscach, że są w stanie  
zniszczyć całą kulturę. Do zwalcz...  
nia ich użyć możemy sadze, po...  
piół, był tyminowy, maczkę Thoma...  
sa, pył wapienny. Zapylić należy  
w godzinach porannych.

DRUTOWIEC, TYSAKONCÓG,  
KAPUSIENIK I JEGO GAŚNICE,  
wypilnia się przez częste okopywa...  
nie i plewienie.

SLIMAKI grubymy, posypując  
grządki, względnie warzywa mega...  
szonym wapnem i to podczas pog...  
dy, powtarzając zabieg po kwadran...  
cie.

KAPUSIENIK, BIELINEK, JAK I  
CMY, których z gęstotną zjadają  
doszczętnie liście, wygubić możemy  
roznosiąc je, znajdując się  
na spodniej stronie liścia. O ile te  
szkodniki występują masowo, mu...  
simy liście skrypać roztworem: 2  
kg. wapna i 3 kg. soli kuchennej na  
100 litr. wody. Grządki należy za...  
prze okopywać i plewić.

Stawami, nazywanymi, wody o do...  
wolnej powierzchni, które każdej  
chwili mogą być osuszone. Posi...  
dany zasadniczo, zależnie od po...  
wierzchni wody, trzy rodzaje sta...  
wów, a więc stawy rzeczne, zrodia...  
i deszczowe. Te ostatnie nie  
wchodzą w Brazylji w rachubę z  
powodu suchych lat tu panujących  
najbardziej.

Stawy rzeczne będą nie tak cze...  
ste i może za zimne, omawiać więc  
będziemy stawy mające swój do...  
pływ z nędzy nie wysychające  
strumyków i rzeczek, jako posia...  
dające dopływ stawy, wodą zaś bo...  
gata w ten.

Przy zakładaniu takich stawów  
musimy jednak dać przedewszys...  
kiem o to by w porze deszczowej  
móc wodę bocznym rowem spoko...  
nie odprowadzić i przez odpowied...  
nie zabezpieczenie tak odgródzić,  
wodne rozróżniamy grzybkami. Liści  
wędnięta, stają się brązowe, potem  
czarna. Ta choroba występuje g...  
za gęsto jest sadzonka. Chorob...  
dzonki należy usunąć, ziemię ziać  
gorącą wodą i przekość.

Wędnięcie dużych roślin, wywołane  
jest innym gatunkiem grzybka. Naj...  
przód obumierają korzenie. Choro...  
ba ta występuje tak u młodych sa...  
dzonek jak i dużych roślin. Należy  
zżyłką kalecząc korzenie wyćpić.  
Chorobę sadzonki wyleczyć i spalić.  
WĘZŁY NA KORZENIACH, wy...  
wołane przez żył nawóz i kompost.  
Każdą chorobę roślinną należy wytr...  
i spalić. Chorobę tą wywołuje grzy...  
bek.

Wszelkie rośliny należy bałować  
„Uspulium“, ziemię dezynfekować,

Budowa stawów może tam tylko...  
się opłacić, gdzie nie będzie wy...  
magat ona wielkiego nakładu pracy.  
Najpraktyczniejszym więc będzie  
wybieranie na stawy zagłębien te...  
renowych o niewielkim spadku,  
których brzegi są na tyle wysokie,  
by woda szluzem zatrzymywana nie  
przebiegała się na okolicznej pola...  
Muszą to zagłębienia mieć szani tak  
do siebie się zbliżyć by je można  
było łatwo krótkim wałem ze sobą  
połączyć. Takich zagłębien tereno...  
wych znajdziemy się zawsze dość na  
stwierdach niezupełnie płaskich, do...  
starczających zresztą jedynie ziemię  
zakwaszoną i nieuzupełnioną. Ciągłą  
się te tereny na dłuższych przesze...  
nach, tak że można je wykorzystać  
dla budowy stawów jezycznych jeden  
po drugim i przez zbudowane odpo...  
wiednich tam powtorzyć stawy, nie  
będąc zmuszonym do znacznego  
pogłębiania terenu, co jest rzeczą  
niekwalifikowaną w względu na zna...  
ny nakład czasu, a następnie, gdyż  
wybierając ziemię ze stawu, odbie...  
ramy karpion naturalny pokarm.  
Najlepsza ziemia nadająca się na  
zawsze około wahu a najpłytsze  
ziemi, nieprzepuszczalna i na zie...

Brazylji będzie więc wystarczająca...  
głębokość stawów 0,60 cm. na naj...  
płytszym ich miejscu, a na najgłęb...  
szym 1,40 cm.

W wale, na najgłębszym miejscu,  
należy umieścić odpływ wody, do...  
statecznie szeroki i o odpowiednim  
spadku. Przy tym sposobie budowy  
stawów powiniemy następnym staw po...  
stać przy wale, przykrywając do  
poprzedniego stawu, głębokość nie  
mniejszą jak 30 cm. Zupelnie płytkie  
stawy nie nadają się do hodowli  
karpia gdyż łatwo zarastają i nie  
mogą być jako takie używane. Naj...  
lepszymi są wale ziemne z ziemi  
tustej, gliniastej, niebardzo pomie...  
szanej z piaskiem gdyż tylko taka  
ziemia nie przepuszcza wody.  
O ile takiej ziemi niema na pod...  
ręczni, należy wały od strony, gdzie  
wał poprzedni jest najwyższy obto...  
żyć nasypem z gliny na 20 do 30  
cm. Ciśnienie wody wytrzymuje na...  
turalnie i wał z ziemi piaszczystej  
o ile obłożony jest ziemią glinastą.  
O ile nie stoi nam do dyspozycji  
ziemia glinasta musimy wał, z ziemi  
piaszczystej zrobić odpowiednio szer...  
szy i go ubijać. Tam gdzie ziemia  
fortisza masyż wale być robione  
z ziemi mieszanej z piaskiem. Przed  
rozpoczęciem robót należy sporzą...  
dzić sobie planik, a teren zniwelo...  
wać. Na tym planie należy naryso...  
wać położenie poszczególnych wa...  
łow, przyczerzemu musimy zwrócić uw...  
agę, by o ile możności wykorzystać  
występowanie terenowe i gdzie brze...  
gi najbardzie do siebie się zbliżają.  
Powiniemy pamiętać, że dwa wa...  
ły niższe o jednokrotnej długości,  
są co do robocizny tańsze aniżeli  
jeden wysoki. Musimy zwracać uw...  
agę by przy terenach o wielkich  
kubicznych, a o powierzchni wody  
w metrach kwadratowych.

Woda w stawach zbyt głębokich  
jest w dolnych swych warstwach  
dla karpia za zimna i zbyt bledna,  
zakładamy więc stawy na brzegach  
swych nie głębsze jak pół metra,  
w najgłębszych zaś miejscach nie  
przekraczające 1,20 cm.

Budowa stawów może tam tylko...  
się opłacić, gdzie nie będzie wy...  
magat ona wielkiego nakładu pracy.  
Najpraktyczniejszym więc będzie  
wybieranie na stawy zagłębien te...  
renowych o niewielkim spadku,  
których brzegi są na tyle wysokie,  
by woda szluzem zatrzymywana nie  
przebiegała się na okolicznej pola...  
Muszą to zagłębienia mieć szani tak  
do siebie się zbliżyć by je można  
było łatwo krótkim wałem ze sobą  
połączyć. Takich zagłębien tereno...  
wych znajdziemy się zawsze dość na  
stwierdach niezupełnie płaskich, do...  
starczających zresztą jedynie ziemię  
zakwaszoną i nieuzupełnioną. Ciągłą  
się te tereny na dłuższych przesze...  
nach, tak że można je wykorzystać  
dla budowy stawów jezycznych jeden  
po drugim i przez zbudowane odpo...  
wiednich tam powtorzyć stawy, nie  
będąc zmuszonym do znacznego  
pogłębiania terenu, co jest rzeczą  
niekwalifikowaną w względu na zna...  
ny nakład czasu, a następnie, gdyż  
wybierając ziemię ze stawu, odbie...  
ramy karpion naturalny pokarm.  
Najlepsza ziemia nadająca się na  
zawsze około wahu a najpłytsze  
ziemi, nieprzepuszczalna i na zie...

Diagonalnej hodowli karpia są...  
potrzebne najrozmaitsze rodzaje  
stawów, a więc stawy dla tarła, stawy  
dla wzrostu narybka, kroczków, sta...  
wy dla wzrostu starszych ryb, stawy  
odpływowe, gdyż podczas wylowów  
mamy wód napływających mogą się  
w stawie nie pomieścić a ponadto  
nie jest wskazane, by staw miał  
dużo wody świeżo przepływającej.  
Rów doprowadzający wodę z rzeki  
lub strumyka m. mieć tamże zaob...  
patrzona w gąrtku, by łatwo pod...  
nieść poziom wody dopływającej  
do stawu, gdy ten po osuszeniu  
szybko musimy wodą napełnić. Spa...  
dek tego rowu powiniemy ustalić  
na 100 mtr. 7 do 15 cm. spadku.  
Czem spadek większy i głębokość  
dla swe stawy już kroczkami, za...

Obsada stawu  
Gdy staw jest gotów i wale do...  
statecznie osiadłe możemy śmiało  
go napełnić wodą. Napełnienie wo...  
dą stawu ma nastąpić na krótko  
przed osadzeniem łakowego rzbam i  
jednakże o tyle wcześniej przed  
wpuszczeniem ryb by te w nim  
nie znalazły już pokarm. Wskazane  
jednak jest podać wskazane  
już obsadzonego rzbami stawu po...  
woli na co nam pozwoli—z powodu  
swojej budowy—deszczek do wyjmo...  
wania) wbudowane minchy.

Używanie stawów  
Dla regionalnej hodowli karpia są...  
potrzebne najrozmaitsze rodzaje  
stawów, a więc stawy dla tarła, stawy  
dla wzrostu narybka, kroczków, sta...  
wy dla wzrostu starszych ryb, stawy  
odpływowe, gdyż podczas wylowów  
mamy wód napływających mogą się  
w stawie nie pomieścić a ponadto  
nie jest wskazane, by staw miał  
dużo wody świeżo przepływającej.  
Rów doprowadzający wodę z rzeki  
lub strumyka m. mieć tamże zaob...  
patrzona w gąrtku, by łatwo pod...  
nieść poziom wody dopływającej  
do stawu, gdy ten po osuszeniu  
szybko musimy wodą napełnić. Spa...  
dek tego rowu powiniemy ustalić  
na 100 mtr. 7 do 15 cm. spadku.  
Czem spadek większy i głębokość  
dla swe stawy już kroczkami, za...

więcej tak wielką jak tego wysokość...  
a tylko przy walech bardzo wyso...  
kich odstępujemy od tej zasady.  
Normalnie, np. przy wysokości  
2 mtr. wale będzie tenże miał u  
góry 1,5 szerokości a u podstawy  
3 mtr. W każdym razie skłony wa...  
łów obsadzony najlepiej trawą t...  
zw. „Grama z S. Paulo“, grubo lub  
drobnolistniastą. Nie sadzimy nigdy  
na walech drzew, gdyż wietrzy mo...  
gą takowe przewrócić wraz z ko...  
rzeniami i wał w tym miejscu znisz...  
czyć.

Budując stawy dla hovu karpia,  
musimy mieć zawsze na oku, żeby  
woda powoli spływała i by staw  
każden można było oddzielić spu...  
ścić.

Urządzenie do tego służące mają  
dwa bardzo ważne zadania: 1. —  
By staw można czyścić lub zni...  
pnie spuścić, 2. — By odpływ  
wody przepływającej nagłe wskł...  
deszczów moc uregulować. Dla  
pierwszego wypadku służą t. zw.  
minchy, dla drugiego wypadku „kar...  
dła wpływowe“ i rowy odpływowe  
znajdujące się poza stawem.

Minchami zwanymi urządzenia  
regulujące najpełniej odpływ wody  
Minch jest to rura sporzą...  
dzona z grubych desek, z grzewa  
nie gładkiego w wodzie, o przekro...  
ju prostokątnym, przechodząca przez  
wał w jego podstawy. Rura ta musi  
być szczelna, by woda z niej przez  
szczeliny nie wydostawała się na  
zewnątrz. Minch ustawiony w wale  
musi być uszczelniony dobrze ubiją  
ziemią glinastą. Do tej pozimocy  
rury pionowocowana jest szczelnie  
rura pionowa, o tym samym prze...  
kroju, oparta na całej swej wysoko...  
ści od strony zwrotkowej ku wodzie,  
zapobiegająca z góry do dołu pod...  
wójnym listewkami, w które wsi...  
niele zostają tęgowe deszczulki, za...  
trzymujące odpływ wody i utrzy...  
mujące w ten sposób wodę stałe w  
winy do głównego odpływu, po...  
winy do głównego odpływu, po...  
kóry w swoim najgłębszym miejscu,  
przecina wale. Możliwość zupełnego  
spuszczenia stawu jest rzeczą bardzo  
wielkiej wagi, gdyż wartośćoweni  
są tylko te stawy, które możemy  
zupelnie osuszyć. W miejscach gdzie  
rowy odpływowe przecinają wale  
umieszczamy urządzenia do zamy...  
kania i wypuszczania wody t. zw.  
„minchy“. Minchy obsadzamy przed  
rozpoczęciem sypania walew. Przed  
rozpoczęciem wąskiego sypania  
walew będzie miejsce w którym go...  
będziemy sypać oznaczone dokład...  
nie kokami, oczyszczone z traw,  
krzaków i korzeni. To samo odnosi  
się też do dna stawu. O ile na miej...  
sach, gdzie mamy sypać wale znaj...  
duje się torf lub szuter, musimy  
tenże usunąć i wybierać dno aż  
naturalnie na ziemi niepszczone  
czadnie, gdyż wale budowane w in...  
ny sposób będą dołem przepuszczać  
wodę i mogą z czasem doprowadzić  
do zupełnego zniszczenia walu.  
O ile ziemia jest bardzo przepusz...  
czalna, wzymany w ziemi dwa  
rowki mniej więcej 50 cm. szer...  
kości wypelniamy takowe  
ubłą ziemią. Szerokość walu zależy  
naturalnie od rodzaju ziemi i ilości  
wody zawartej w stawie. Górną sze...  
rokość walu powinna być mniej

nie osiadły galezie, liście i trawy,  
umieszczamy przed minchem, pod...  
kajem rodzaj parawan sporządzo...  
nego z pionowych patyczków, wy...  
stałego ponad wodę około 20 cm.  
a pozwalającemu wodzie swobodny  
przepływ. W ten sposób nie dopusz...  
czamy do zatykania się stłki a  
nagromadzone nieczystości co ja...  
kich czas usuwamy. Pozioma rura  
mucha musi wystawać z walu. Przy  
wylocie rury mincha wykładamy dno  
rzeniami i wał w tym miejscu znisz...  
czyć.

Najlepsza forma mincha jest  
minch podkowyjny. Róż...  
nica między temi dwoma minchami  
jest ta, że przy minchu podkowyjnym  
umieszczone są w rurze pionowej  
podkowyjne listewki. W pierwsze wsu...  
wamy stakę wystawiają sięgająca  
aż do dna stawu, między drugie  
zaś listewki o parę centymetrów  
wstecz umieszczone w rurze wysu...  
wale deszczulki. Dla sporządzenia  
minchy najlepszym materiałem są  
blacha cynkowa, dżwirkowana, lub  
też stłki miedziane. Dla karpia do...  
roszych mogą być zrobione stłki z  
listewek pionowych, umocowanych  
w ramkach w odstępkach półcenty...  
metrowych.

W każdym razie powinien wale  
być wysoki o pół metra od normal...  
nego stanu wody w stawie. O ile dany  
teren narazony jest na bardzo wielki  
przepływ wody podczas nawalnych  
deszczów musimy naturalnie wale  
robić wyższe. Wale musimy sypać  
podczas pory suchej, a nie w po...  
rze deszczowej. Profil walew może...  
my sobie uprzędzić zaznaczyć il...  
stwanami w odstępkach 2 do 10  
metrowych. Nie należy sypać ziemi  
zmieszanej z korzeniami i kawałka...  
mi drzewa, gdyż tak drzewo jak i  
korzenie z czasem zgiją a woda  
w tych miejscach zacznie przesi...  
kać. Należy uważać, by ziemia wa...  
low stała przed napuszczeniem  
wody do stawu. Sypanie wale musi...  
my uwzględnić że nowe wale s...  
dają o 5 do 10% zależnie od ro...  
dzaju ziemi. Przy spuszczeniu  
stawu należy zawsze wady przegł...  
dając i ewentualnie uszkadzane na...  
prawić. Przed samym minchem po...  
wino być wybrane prostokątne za...  
głębienie, wyłożone po bokach de...  
skami, by woda z rowów odpływo...  
wych wpadała najprzód do tego za...  
głębienia nim wypłynę następnie  
minchem. Ma to ten cel, by przy  
spuszczeniu wody ze stawów móc  
z łatwością z tego miejsca karpie  
wylowić. Przy stawach czteropiętych  
walew z rzek i strumyków, powinien  
być zbudowany poza wałem rów  
odpływowy, gdyż podczas wylowów  
mamy wód napływających mogą się  
w stawie nie pomieścić a ponadto  
nie jest wskazane, by staw miał  
dużo wody świeżo przepływającej.

Dobre tarliska są podstawą ra...  
jonalnej hodowli karpia. Muszą one  
być tego rodzaju, by dany rybnik  
najlepsze warunki do wytarcia  
nieść poziom wody dopływającej  
do stawu, gdy ten po osuszeniu  
szybko musimy wodą napełnić. Spa...  
dek tego rowu powiniemy ustalić  
na 100 mtr. 7 do 15 cm. spadku.  
Czem spadek większy i głębokość  
dla swe stawy już kroczkami, za...

Diagonalnej hodowli karpia są...  
potrzebne najrozmaitsze rodzaje  
stawów, a więc stawy dla tarła, stawy  
dla wzrostu narybka, kroczków, sta...  
wy dla wzrostu starszych ryb, stawy  
odpływowe, gdyż podczas wylowów  
mamy wód napływających mogą się  
w stawie nie pomieścić a ponadto  
nie jest wskazane, by staw miał  
dużo wody świeżo przepływającej.  
Rów doprowadzający wodę z rzeki  
lub strumyka m. mieć tamże zaob...  
patrzona w gąrtku, by łatwo pod...  
nieść poziom wody dopływającej  
do stawu, gdy ten po osuszeniu  
szybko musimy wodą napełnić. Spa...  
dek tego rowu powiniemy ustalić  
na 100 mtr. 7 do 15 cm. spadku.  
Czem spadek większy i głębokość  
dla swe stawy już kroczkami, za...

W celu t...  
m'edzy m...  
a zamiesz...  
Wydziele...  
cjalny REF...  
MIĘDZY...  
Korespond...  
tyba Caixa...  
Ostatnio...  
listów indy...  
(od całej k...  
skiej), zna...  
dzielit, spo...  
i wciąż no...  
Zwracam...  
Kierownik...  
na ważny o...  
czej, jakim...  
dencji.

W celu t...  
m'edzy m...  
a zamiesz...  
Wydziele...  
cjalny REF...  
MIĘDZY...  
Korespond...  
tyba Caixa...  
Ostatnio...  
listów indy...  
(od całej k...  
skiej), zna...  
dzielit, spo...  
i wciąż no...  
Zwracam...  
Kierownik...  
na ważny o...  
czej, jakim...  
dencji.

W celu t...  
m'edzy m...  
a zamiesz...  
Wydziele...  
cjalny REF...  
MIĘDZY...  
Korespond...  
tyba Caixa...  
Ostatnio...  
listów indy...  
(od całej k...  
skiej), zna...  
dzielit, spo...  
i wciąż no...  
Zwracam...  
Kierownik...  
na ważny o...  
czej, jakim...  
dencji.

W celu t...  
m'edzy m...  
a zamiesz...  
Wydziele...  
cjalny REF...  
MIĘDZY...  
Korespond...  
tyba Caixa...  
Ostatnio...  
listów indy...  
(od całej k...  
skiej), zna...  
dzielit, spo...  
i wciąż no...  
Zwracam...  
Kierownik...  
na ważny o...  
czej, jakim...  
dencji.

## Wystawa plocka w São Matheus

Młodzież harcerska w Płocku już od lat prowadzi ożywiającą akcję opiekuńczą, do której przyłączyły się szkoły plockie oraz inne organizacje. W 1934 roku Harcerski Hufiec żeglarski w Płocku wystąpił z inicjatywą zorganizowania specjalnej wystawy parafialskiej, która odbyła się w maju tegoż roku, ściągając tysiące zwiedzających. Na wystawie tej były wystawione wyniki, osiągnięte w dziedzinie pomocy szkołom polskim w okolicy S. Mateusza, otrzymane listy i okazy, oraz cała masa książek i innych rzeczy przeznaczonych do wysłania.

W sierpniu tego roku grono nauczycieli i działaczy społecznych z Mateusza i okolicy postanowiło podobną imprezę zorganizować w Mateuszu w roku 1935. W sprawie tej otrzymaliśmy korespondencję, którą bardzo chętnie zamieszczamy.

Od kilku już lat rozwija się skutecznie opieka polskich szkół z Kraju nad szkołami polskimi zagranicą. Miastem przodującym w tej akcji był Płock, który wybrał sobie jako obiekt opieki miasteczko parafialskie Święty Mateusz, cały swój twórczy wysiłek skierował w tym kierunku. Pierwszą akcję podjęto Harcersko, które w tym starym mieście specjalnie wyróżnia się w konsekwentnej pracy społecznej.

Do akcji harcerek przyłączyła się rychło młodzież szkolna, a zwłaszcza Kola Szkolne Ligi Morskiej i Kolonjalnej, oraz zespoły Straży Przedniej. Osiągnięte wyniki w dziedzinie opieki i współpracy ze szkołami w okręgu mateuszkowskim młode społeczeństwo plockie pokazało w zorganizowanej przez siebie wystawie parafialskiej, która odbyła się w maju 1934 r.

Dnia 2-go sierpnia 1934 r. z inicjatywą bardzo czynnej nauczycielki z Taquaralu pod Mateuszem, p. Anieli Kęckiej, odbyło się w Mateuszu zebranie kierowników szkół okręgu mateuszkowskiego.

Na zebraniu tem postanowiono w roku 1935 zorganizować wystawę plocką w Mateuszu. Do Komitetu organizacyjnego weszły następujące osoby: p. Aniela Kęcka, p. Aleksander Zbiślawiecki, p. Henryk Gałorkiewicz, p. Jan Gierbich i p. Artur Buczek. Przewodniczącym Komitetu wybrano p. Aleksandra Zbiślawieckiego.

Zadaniem wystawy będzie zobrazowanie pracy młodzieży polskiej w okręgu mateuszkowskim oraz przedstawienie wyników kilkuletniego kontaktu z młodzieżą plocką.

Wystawa będzie otwarta dnia 4-go sierpnia w lokalu szkoły im. Kazimierza Pułaskiego. W dniach 4, 5 i 6-go sierpnia odbędą się w Mateuszu wielkie zawody sportowe junackiego okręgu, towarzyski zlot sąsiednich oddziałów Junaka, a na zakończenie wielka akademja sierpniowa, do której młodzież szkolna i junacka już zaczęła się przygotowywać.

Pierwsze dni sierpnia będą wielkim świętem dla mieszkańców Mateusza i okolicy.

## W sprawie listów do Polski

W celu ułatwienia wymiany listów między młodzieżą polską z Brazylii, a zamieszkłą w Polsce, powstał przy Wydziale Oświatowym C. Z. P. specjalny REFERAT KORESPONDENCJI MIĘDZYSZKOLNEJ (adres: Referat Korespondencji Międzyszkolnej Curitiba Caixa postal 412).

Ostatnio przyszło z Polski sporo listów indywidualnych i zbiorowych (od całej klasy lub Drużyny Harcerskiej). Znaczną część referat już przydzielił, sporo jednak jeszcze zostało i wciąż nowe przybywają.

Zwracamy uwagę pp. Nauczycieli i Kierowników organizacji młodzieży na ważny odcinek pracy wychowawczej, jakim jest wymiana korespondencji.

Zwłaszcza wymiana zbiorowych listów jest bardzo korzystna, gdyż bierze w niej udział cała młodzież nie jednostki. Prócz tego młodzież z Kraju przysyła książki, albumy etc.

Kto nie koresponduje, nie może mieć okazji zdobycia dla swej szkoły lub organizacji ciekawych książek i gazet.

Niech każda polska szkoła w Brazylii zorganizuje stałą wymianę listów z bratnią szkołą w Polsce!

Zgłoszenia już mamy z Polski. Teraz głos mają Polacy w Brazylii. Powtarzamy adres Referatu: REFERAT KORESPONDENCJI MIĘDZYSZKOLNEJ CURITYBA CAIXA POSTAL 412.

WACŁAW KULEZA  
Kierownik Referatu Kor. Międz.

## Na sprzedaż | Przyjmuje się

dom z terenem przy ul. Voluntarios da Patria nr. 73.  
Wiadomości przy ul. Rio Branco nr. 323.

na mieszkanie z utrzymaniem dziewczęta uczęszczające do szkoły.  
J. Duszcakowa. R. Prudente de Moraes n. 325.

JAN KRAWCZYK

## TESKNOTA

Hen, daleko, tam za morze,  
Do tej ziemi ukochanej,  
Krwia i łzami gęsto zlanej  
Bym się dostał, daj mi Boże!

Chciałbym ujrzeć kraj kochany,  
A w nim znane mi te tany,  
Które chwycenie się kołyszą  
Z niezmaconą nigdy ciszą.

Chciałbym ujrzeć znow te lasy  
Pełne przebogatej krasy,  
A w nich plectwo rozśpiewane  
Takie miłe i kochane.

I te łąki, te zielone,  
Zawsze kwieciami wystrójone,  
I nad rzeką gęste krzewy,  
Gdzie słowicze słychać śpiewy.

Chciałbym ujrzeć złote zboże,  
Polskie wioski, polskie chaty  
I w ogródkach barwne kwiaty —  
Bym to ujrzał, daj mi Boże!

Polską noc, miesiąc złoty  
I poranne piękne zorze —  
Bym się pozbył mej tęsknoty  
Polskę ujrzeć daj mi Boże!

Kwiecień, 1934.

## Nowy okres egzaminów GIMNAZJUM NOVO ATENEU

ma zaszczyt zawiadomić Sz. Rodziców, że przyjmuje się kandydatów do składania egzaminów na rok 1935.

Także przyjmuje się uczniów i uczennice na wolny 3-ci kurs, który uprawnia do studjów na Uniwersytecie Parańskim.

Do tego kursu składanie egzaminów nie jest wymagane.

Kursy dzienne i wieczorowe.

Blizsze informacje:  
ul. Aquidabam 278  
Kurutyba.

## ALFAIATARIA DO POVO Dominika Kureckiego

zawiadamia klientelę, iż pracuje nadal w fachu krawieckim, przy ulicy Dr. Muricy Nr. 397, wykonując garnitury sukienne, począwszy od 120\$000.

ROBOTA GWARANTOWANA.

**Interesujące dla Pań!**  
Jeden z najpoważniejszych wynalazków na upiększanie cery

### ANTISARDINA

Akcja natychmiastowa — wszystkie ws. stkie plamy, węgry, krosty, zmarszczki — znikają po kilkukrotnym użyciu ANTISARDINY. Używając ten krem, można się praekonać, że jest on jedyny w swoim rodzaju — wszystkie inne są tylko naśladowictwami. — Sprzedawca we wszystkich aptekach, składach aptecznych i artykułów kosmetycznych

Laboratorium wyrobów chemicznych  
**JULIO ARAUJO & CIA.**  
Rua Angelo Sampano 2322  
KURUTYBA.

**LEKARZ - DENTYSTA**  
**JANINA FURMANIAK SCHMITZINGER**

Wykonuje wszystkie prace dentystyczne: leczenie zębów, plombowanie, wyjmowanie bez bólu, wprawianie sztucznych zębów i szczyk i t. d. Wykonanie gwarantowane, ceny przystępne.

KONSULTORJUM: Rua Treze de Maio Róg Trajano Reis w Kurutybie  
Przyjmuje od godz. 8-12 i od 1-5 popoł.

**SKŁAD MEBLI FIRMY**  
**JAKÓB KOZIEŃ**  
Rua São Francisco, 340

Sprzedaje się meble: szafy, krzesła, łóżka, kołki, stoły, kredensy, szafy kuchenne, sofy, kanapki i t. p., powyżej wspomnianie sprzęty wykonuje się na zamówienie.

CENY BARDZO NISKIE.

**19\$500**  
kosztuje zaledwie para najlepszego obuwia damskiego w sklepie

**"A Nacional"**  
Rua 15 de Novembro n. 15 (Naprzeciw dawnej poczty).  
14-16

## Gimnazjum „Iguassú“

(Fiskalizowane przez rząd federalny)

Praca Rui Barbosu

### EGZAMINY WSTĘPNE

Przyjmuje się kandydatów do egzaminów na pierwszy rok kursu gimnazjalnego. Egzaminy do jakiegokolwiek bądź klasy odbywają się w gimnazjum „Iguassú“ pod kontrolą delegata ministerstwa oświaty.

Oprócz zwykłego kursu gimnazjalnego który jest prowadzony przez profesorów specjalistów jest utrzymywany specjalny dział wykładów dla uczniów mających pewne braki.

Początek wykładu 3 stycznia 1934.

### KURS ELEMENTARNY

Powiększwszy ostatnio gmach gimnazjum dyrekcja zorganizowała wzorowy kurs elementarny pod kierownictwem fachowych sił, po ukończeniu którego uczniowie uzyskują promocję do 1-ej klasy właściwego gimnazjum. Początek wykładów 7 stycznia 1934.

UWAGA: SPECJALNE INSTALACJE DLA UCZNIÓW OBOJGA PĘCI.

**QUEM BEM ALIMENTA BEM CRIA**  
para bem alimentar so com as

### FARINHAS INTEGRAIS

porque são farinhas fabricadas sob um critério novo, onde as propriedades sadias e nutritivas dos grãos dos cereais são totalmente aproveitadas

## MAĆZKA ODŻYWCZA „ALEGRIA“

Zapobiega bólowi brzucha i wszelkim komplikacjom żołądkowym (SPECJALNIE U DZIECI)

Produkt ten powinien być używany przez wszystkie matki, dbające o zdrowie swych dzieci.

Sprzedawca we wszystkich aptekach, składach aptecznych i pierwszorzędnych sklepach spożywczych. 503

## ARMAZEM E PADARIA „S. FRANCISCO“ DE JOSÉ NICOLAU ABAGE

Artykuły spożywcze pierwszej jakości. Wina, konserwy i t. p. Piekarnia elektryczna, zaopatrzona w najnowsze środki techniczne. — Czystość (gwarantowana). Kompetentni piekarze wykluczają możliwość jakiegokolwiek konkurencji z produktami „Abage“.

Ul. Saldanha Marinho Nr. 123 t. — Tel. 89.  
CURITYBA — PARANA

jasne światło na całą przestrzeń. Jadwiga wciąż jeszcze trzęsła się jak liść osiki.

Wreszcie Ludwika nachyliła się ku niej by wyszeptać kilka słów pocieszenia.

Nagle zerwała się.

Nie był to odgłos kroków ludzkich?

Jadwiga nagle wydała okrzyk twogi — drzwi bowiem otworzyły się i jakś męzczena przystąpił próg.

Był to olbrzym, równoż zamaskowany jak inni masoni.

Przepaska skórzana okrywała jego pierś i usta, a na rogach świeciły się jakieś znaki maurytańskie.

Ludwika nie znała ważności tej przepaski, znać ją mógł tylko tajemniczony.

Wolnomularz, który właśnie wszedł, był starszym wolnych czeladników. Jamu, który znał wszystkich masonów, doniósł brat służący o przybyciu owych dwu dam. A ponieważ doktor Herold i doktor Lorenc należeli do związku więc starszy wolnych czeladników sam się zjawił osobście.

Był niezadowolony, zamierzał tak doktorowi Heroldowi jak doktorowi Lorencowi czynić wyrzuty, ponieważ oni, według jego mniemania, zdradzili miejsce zebrania.

Tak, na to była kara.

Mimoto nie dawał poznać po sobie swojego niezadowolenia.

Blizszą jego oczy patrzyły badawczo na obie dziewczyny.

— Kto panie tu przysyła? spytał surowo — nie podobna, abyście panie przez przypadek miały się dowiedzieć, że tu się odbywa zebranie.

— Tak jest — odparła Ludwika.

I nie czekając na dalsze pytania drżącym głosem opowiedziała mu, w jaki sposób dowiedziała się o tajemnicy.

Mason potrząsnął głową.

— Nie prosta ciekawość panie tu sprowadza? — rzekł w takim tonie, że biednej Jadwidze krew poczęła tamować się w żyłach.

Ludwika poruszyła przęcając głową.

— O, nie panie — błagała Ludwika — o pomoc prosimy, nawet najbliżsi krewni nasi chcą nas wtrącić w nieszczęście.

Oczy tajemniczego mężczyzny straciły swój groźny blask.

— Zatem czego sobie panie życzy? — spytał się już łagodniej — o ile wiem, po wsparcie materialne nie przychodzić panie.

— Nie — odparła Ludwika czerwieniąc się po uszy.

Teraz miała wypowiedzieć stanowcze słowo.

— Mów pani — upominał mason — czasu nie mam wiele.

Ludwika wskazała ręką na Jadwigę, która na pół omdłona wspierała się o fotel.

— Co jest życie ludzkie, bez szczęścia, miłości — rzekła do głębi wzruszona — panie, my obie jesteśmy nieszczęśliwymi istotami, które surowy nakaz najbliższych krewnych zmusi do samobójstwa. Dla mężczyzny może to nie być tak rozpaczliwe, ale jeżeli kobieta ma na całe życie związać się z człowiekiem, nie kochanym, podczas gdy serce jej do innego należy...

Mason przerwał mówiącej.

— Czy pani sądzi, że wolnomularze mają czas na to, aby mieszać się po sprawach prywatnych. Krewni pani, którzy są ludźmi prawdopodobnie

Właśnie dotarł do końca mostu, ale dalej już nie mógł. Kurczowo chwycił za jakimś przedmiotem, aby się oprzeć na nim, ale napróżno.

Upadł na ziemię.

Czarna noc zapadła nad jego głową. Leżał na ziemi bezprzytomny

### ROZDZIAŁ CLIII

#### Milosierdzie.

Podczas gdy masoni rozmawiali w restauracji, Ludwika i Jadwiga zabrały się już do urzeczywistnienia swego przedsięwzięcia.

Ponieważ milioner wyjechał był, córka jego mogła rozporządzić czasem sama według własnej woli.

A Jadwiga była wreszcie przekonana, że ani stangret ani pokojówka nie nie powiedzą o nocnej wycieczce.

Właśnie bila dziesiąta, gdy obie opuszczały ogród milionera.

Przy furtce czekał już powóz.

— Dokąd pojedziemy? spytała Jadwiga.

— Już mówiłam stangretowi, że ma jechać w okolice placu Wilowego — rzekła Ludwika — stamtąd już niedaleko do Czerwatorku.

Córka milionera zdziwiła się.

Czy tam są masoni? — spytała.

— Jestem pewna, że tam ich zastaniemy — odparła Ludwika — a teraz mogę ci wyjawić pewną tajemnicę: mój brat jest także masonem, przypadkiem dowiedziałam się o tem.

Jadwiga była zdziwiona.

— Czy ty może śledziła brata, Ludwiko?

— Tak, bo obawiałam się, że dostanie się w towarzystwo szulerów, rozpustników, ale omyliłam się.

Jadwiga słuchała uważnie.

— Teraz nawet przypuszczam, że i Otton jest członkiem tego tajemniczego stowarzyszenia, przecież zauważyłam raz jak chował do kieszeni jakieś tajemniczy symbol. Był to misternie zrobiony cyrkiel z trójkątem.

— To samo widziałam i u brata — odparła Ludwika — zatem twój domysł jest prawdziwy.

Obie milczały.

Jadwiga znowu poczęła mówić.

— Ale czy nas tylko wpuszczą do obserwatorium?

Ludwika potrząsała głową.

— Do sali nie, ale dowiedziałam się, że w płocie okalającym parkan obserwatorium, znajduje się, mała furtka, tworząca wejście do cmentarza.

Grabarz gotów jest za wynagrodzeniem wpuścić nas na cmentarz. On będzie milczał, a ponieważ z cmentarza prowadzi do parku zawsze otwarta furtka, więc dostaniemy się z pewnością.

— Ale tam nas nie wpuszczą.

— Możemy przecież spróbować.

Powóz toczył się dalej i już za chwilę był na placu Wilowym, gdzie obie wysiadły.

# List z Polski

## Dwieście milionów

Pisaliśmy już o nowej pożyczce. Słychać, że wyniesie ona 200 milionów; z tego 50 milionów pójdzie na budowę dróg, 50 milionów na ochronę okolic górskich od powodzi; kilkadziesiąt milionów pochłonie trzy drogi żelazne ogólnej długości 160 kilometrów. Dwieście milionów jak na nasze stosunki suma spora, ale wydała się bardzo skąpa, niektórym panom z lewicy rządowej.

Wśród tej lewicy znajduje się „partja pracy”. Jeden z jej członków Tytus Filipowicz, były socjalista i były poseł w Stanach Zjednoczonych, wysunął myśl wielkich robót publicznych na 800 milionów złotych. Z powodu tego planu w partji pracy powstał rozłam, gdyż część partyjników, popierających rząd, stanowczo sprzeciwiła się pomysłowi swego kolegi. I p. Filipowicz ustąpił ze stronnictwa pracy, aby założyć „postępowo-demokratyczną(?) partję pracy”. Godzi się jednak zażądać, że ma on zwolenników wśród socjalistów oraz zbliżonej do nich młodzieży z Legionu Młodych i Polskiej Organizacji Wojskowej.

## Dobre czy złe?

Co mamy sądzić o tych „wielkich robotach publicznych”? Na oko są dobre, w gruncie rzeczy szkodliwe. Dobre, bo chwilowo zmniejszają bezrobocie. Oto, co przemawia za robotami na tak wielką skalę. Wiadomo wszakże, że nigdzie, nawet w Włoszech, nawet w Ameryce, czy w Niemczech, roboty publiczne nie usunęły bezrobocia. Natomiast wpakowały te państwa w długi, z których teraz trudno wybrnąć.

## Stopniowa poprawa — najzdrowsza

Przypuścimy jednak, że w Polsce rzuciliby się 800 milionów i wybudowały za te pieniądze parę tysięcy kilometrów dróg żelaznych, kilkanaście tysięcy kilometrów szos, kilka tysięcy szkół. No i co z tego? Wkrótce okazałoby się, że do kolei trzeba do-

placić, bo towaru przewozi się mało, a pasażerowie są darmowi lub półdarmowi; na szosach ukazywałyby się rzadka samochody, na utrzymanie zaś szkół (nauczycieli) potrzeba byłoby nowych milionowych podatków. Jaki z tego wyprowadzić winniśmy wniosek? Oto ten, że we wszystkim zachować trzeba umiarkowanie, nawet w walce z bezrobociem przez wielkie roboty publiczne. Jesteśmy za biedni, aby korzystać z dobrodziejstw olbrzymich przedsięwzięć. Stała poprawa w kraju może nastąpić tylko stopniowo. A przytem pamiętajmy, że w razie nadmiernego wyrzucania pieniędzy na roboty publiczne złoty nasz spadnie. Na tem zaś rolnik nic nie zarobi.

## Coby rolnicy zyskali?

„Rolnikowi — powiedział w senacie minister Poniatowski — najtrudniej jest przystosować się do niższej ceny, rolnik najbardziej na niej traci”. W razie spadku złotego nastąpiłoby „najprawdopodobniej podniesienie cen przemysłowych”.

## Trudności z wywozem bez przywozu

Ale mówią przecie, że kraj, który ma gorszą walutę, łatwiej sprzedaje zagranicą swoje surowce i przetworzy. Dzisiaj tak nie jest. Dzisiaj zagranica za przywóz do niej żąda, by jej ułatwiono wywóz, czyli by od niej kupowano. Dziwi się niektóry, że sprowadzamy pomarańcze z Hiszpanji po niższym cenie, niż za Hiszpanji po niższym cenie, że za to mniej jemy cukierków i czekolady ze szkodą polskiego mleka. Ale zapominają ci dziwiący się ludzie, że wzmianka o sprzedawaniu pomarańczy Hiszpanja kupuje ją z Polski. Dawniej nie trzeba było przywozić jaj do Hiszpanji okupować się pomarańczami, dziś jest inaczej. Za wywóz ze swego kraju musimy płacić przywozem z kraju obcego.

## Krwawe, bratobójcze walki

Niedobrze się dzieje krajom,

które wywozić mogą rzeczy niekonieczne do życia. Taka Grecja naprzykład ma na wywóz tylko rodzyńki, wina, oliwki i tytoń. A teraz i tego nie może wywozić. Dlaczego? Ano, bo w Grecji wybuchła zacięta wojna domowa. Toczą się walki między rządem, który jest w duchu za przywróceniem królestwa (Grecja jest republiką), a powstańcami, szczytami zwolennikami republiki. Powstańcy kupią się koło najznakomitszego z polityków greckich Wenizelosa. Wierzą, że gdy on ujmie ster rządów, Grecja wyjdzie z poniżenia, w jakim się dziś znajduje. Istotnie Grecja ma szereg wrogów. Na jej wyspy czają się Włosi, na jej port Dedegacz ostrzą sobie zęby Bułgacy, a w dodatku nawet mała Albania chciałaby poprowadzić granicę swoją z uszczerbkiem Grecji. Słychać, że Wenizelosa popierają skrycie Włosi....

## Dość mają jarzma!

Jest też druga wojna domowa, ale bardzo rozdrobniona — w Meksyku. Tam ludność katolicka, doprowadzona do rozpacz przez rządy socjalistyczne, chwytła za broń, aby zrzucić jarzmo prześladowań religijnych. Walki w Meksyku nie są nowością, dotyczyły się jeszcze przed 6-9 laty — również na tle obrony religji. W r. 1929 rząd meksykański obiecał ludności, że prześladowanie ustanie, byleby powstańcy złożyli broń. Gdy powstańcy to uczynili, prześladowanie po niedługiej przerwie ożyło i dziś pomoć jest w Meksyku gorsze niż w Sowietach!

## Amerykanie ujmują się

Czy katolicy w Meksyku dadzą sami sobie radę z prześladowcami? Nie wiemy. Ale dobrze się stało, że się ujęli za nimi Amerykanie i to postawie i senatorowie oraz wielki związek katolicki „Rycerzy Kolumba”. Jeden z bardzo czynnych polityków amerykańskich senator Borah złożył w senackiej komisji spraw zagranicznych wniosek, by zbadać sprawę prześladowań religijnych w Meksyku, tak jak się bada rzetelnie jakieś wielkie nadużycie. Rząd Roosevelta wymógł jednak na Borahu, że wnioszek swój wyciął.

## Mieszczere stanowisko

Ale to nie jest stanowisko szczerze. Roosevelt należy do 4 tajnych zrzeszeń, podobno masonów, jest więc zapewne zawisły od masonów. Posłał amerykański w Meksyku Daniels przyjaźni się z ministrami meksykańskimi, rozcuchując ich tem samem w gnębieniu katolicyzmu. A tymczasem Ameryka łatwo mogłaby wywrzeć nacisk na Meksyk, żeby zaprzestał walki z Chrystusem. Ma potemu siłę, lecz co ważniejsze — jak powiada — ma obowiązek, bo to właśnie Ameryka jeszcze za czasów Wilsona dopomogła do ustalenia się w Meksyku rządów skrajnych, socjalistycznych i nienawidzących religji chrześcijańskiej. W każdym razie nacisk katolików w Ameryce na rząd Roosevelta przeciw prześladowaniom wierzących w Meksyku trwa i może wkrótce wyda jakieś owoce.

Poznań, 17 marca 1935.

## Poszukiwania

Za pośrednictwem Konsulatu Generalnego R. P. w Kurytybie poszukiwane są następujące osoby:  
DĄBROWSKI PAWEŁ, syn Józefa i Marii z Krajników, urodzony w roku 1837, pochodzący z Rosentalu, pow. Tczew, albo jego rodzina.  
DRUG albo DRĄG JAN, lat 34, przybył do Brazylii przed kilkoma laty, poszukiwany przez siostrę Julję Laskowską, zamieszkałą w Radomyślu pow. Tarnobrzeg.  
DRYŻYN MOJSZE-GIRSZ, syn Abrahama i Touby, urodzony w roku 1907, pochodzący z powiatu Stołn.  
LACHOWICZ BAZYLI, zamieszkały w Kurytybie, poszukiwany w sprawie pożyczkowej P. K. O. w Warszawie.  
LEJCZAK MIKOŁAJ, rodem z Małopolski Wschodniej, przybył do Brazylii w roku 1897, poszukiwany przez rodzinę zamieszkałą w Poznaniu.  
WALKO ANDRZEJ, pochodzący z powiatu Łuniniec, przybył do Brazylii w roku 1934, wraz z żoną Heleną i dwójkiem dzieci, ostatnio zamieszkał w Kurytybie.  
Każdy kto posiadałby jakiegokolwiek wiadomości o miejscu pobytu i losie wymienionych osób, proszony jest o porozumienie się pisemnie lub osobiście z Konsulem Generalnym R. P. w Kurytybie (Rua André de Barros, Nr. 528).

Potrzebna jest służąca do robot domowych. Zgłaszać się do domu pod n-rem 42-im, ul. 24 pa Maio.

## PIANISTKA

dyplomowana przez Akademię Muzyki Państwowej mistrza A. Melillo udziela lekcji, przygotowuje do Konserwatorium oraz na życzenie w krótkim czasie naucza lekkiej muzyki po niskiej cenie.  
Rua Ignacio Lustosa, 776

## LOTY

Sprzedaje się na spłaty miesięczne przy ul. Alameda D. Izabel. róg Angelo Sampaio (10 minut od centrum. Cena przystępna, wpłaty miesięczne 50\$000.  
Blizsze informacje w Barze p. Wilczyńskiego, ul. Ebano Pereira 22. 14-18

## UŻYWANY

oficjalnie w wojsku

## ELIXIR „914”

Po kilku dniach użycia tego lekarstwa zauważyć można:  
1.)—Krew czysta, wolną od wszelkich nieczystości i dobry stan zdrowia.  
2.)—Zniknięcie pryszczów, egzem, wrzodów, swędzenia, ran jęczących etc.  
3.)—Zniknięcie zupełnie REUMATYZMU, bólu w kościach i bólu głowy  
4.)—Zniknięcie objawów syfilitycznych i wszelkich niedomagań spowodowanych przez syfilis.  
5.)—Żołądek i kiszki w doskonałym stanie, bo „ELIXIR 914” nie atakuje żołądka i nie zawiera jodu.  
Jest jedynym lekarstwem czyszczącym krew, które posiada świadectwa szpitali od specjalistów oczu i chorób syfilitycznych.

## Dla złagodzenia upału pij wyłącznie niezastąpione WODY GAZOWE „CRUZEIRO”

Gaz za sortowana	tuzin	7\$000
Woda stołowa	tuzin	7\$000
GUARANA'	tuzin	9\$000
WODA MUSUJĄCA	tuzin	10\$000

Gdy zamawiacie wody gazowe, wymagacie, aby były „CRUZEIRO”

Fabrykowane z najczystszej wody, pochodzącej ze studni artezyjskiej!

Zamówienia przez telefony 495 i 751 są dostarczane do domu z całym pospiechem.

## WODA MUSUJĄCA - GUARANA' GAZOZY SORTOWANE WODA STOŁOWA „CRUZEIRO”

Dzięki swemu doskonałemu smakowi i absolutnej czystości są napojami niezrównanymi podczas lata ZNAJDUJĄ SIĘ NA SPRAZĄD WSZĘDIE!

Zamówienia: TELEFONY 495 i 751. 10-19

Stary stangret schylił się z kozła.  
— Czekam na drugiej stronie w parku — rzekł do swej pani — z powrotem pojedę przez most młyński, bo tam nie ma żywej duszy.  
Jadwiga zgodziła się na to.  
Dziewczęta otuliły się w płaszcze tak, że nikt nie mógł ich poznać i niezadługo były przy cmentarzu.  
Po lewej stronie leżał wielki park obserwatorium, którego kopuła sterczała wysoko po nad drzewa.  
— Nie przychodzimy na próżno — rzekła Ludwika, wskazując na gmach.  
Jadwiga ujrzała okna blade oświetlone.  
A chociaż jakiś lęk ją ogarniał, jednak spieszyła szybkim krokiem za przyjaciółką.  
Przystąpiły do furtki.  
Zaraz też zjawił się grabarz, człowiek stary, bardzo czuły na brzęczącą monetę.  
Ludwika kazała mu była powiedzieć przez służącą, że zamierza nie-spostrzeżenie wejść do parku, aby rozmówić się z pewną panią, która mieszka w domu właściciela obserwatorium.  
— Jak długo panie tam zostaną? — spytał się grabarz otwierając furtkę.  
— Najdłużej godzinę — odparła Ludwika — zapukamy do was, gdy będziemy wracały.  
Starzec kiwnął głową, a Ludwika szła pomiędzy grobami prowadząc za sobą przyjaciółkę.  
Nagle zatrzymała się Jadwiga chwytając Ludwikę za rękaw.  
— Ludwiko, patrz — rzekła — drzwi na pół otwarte.  
— Tak — odparła Ludwika — chodź tylko szybko.  
— Poczekaj — szepnęła Jadwiga drżącym głosem — widzisz tę czarną postać tam, w krzakach.  
Teraz i Ludwika przerażała się. Ale cofnąć nie mogły się, były przecie tylko o kilka kroków od parku.  
Dokładnie teraz mogły obie rozpoznać ciemną jakąś postać mężczyzny. Ale Ludwika była teraz na wszystko przygotowana. Szybko uchwyciła na pół omdloną przyjaciółkę i pociągnęła ją ku drzwiom.  
W tej chwili zastąpiła im drogę owa czarna zamaskowana postać.  
Jadwiga wydała okrzyk grozy spostrzegłszy zamaskowaną postać i bliszczące mu z pod kaptura oczy.  
Teraz wyciągnął ku nim rękę.  
Wskazał na cmentarz tam miały wracać. Ruch jego ręki był znaczący.  
— Uchodźmy — szepnęła Jadwiga — uchodźmy, ja się boję.  
Ale Ludwika dodała jej na nowo otuchy.  
Wolno wystąpiła krok naprzód, kaptur zrzuciła z głowy i błagalnie wzniosła ręce do góry.  
— Wysłuchaj mnie pan — błagała — wysłuchaj.  
Tajemniczy mąż nachylił się.  
— Co panie tu robicie? czy was zamknięto na cmentarzu.  
— Nie, nie, my chcemy iść do obserwatorium.  
Zamaskowany przeraził się.  
— O tej porze? Już za późno, a z kim panie chcą mówić?

Ludwika chwyciła się za serce.  
— Mój panie — rzekła cichym, ale dobitnym głosem — pan masz przed sobą nieszczęśliwą, kobietę, szukającą pomocy u masonów.  
Zakapturzony mężczyzna cofnął się.  
— U masonów? — dodał — czy pan sądzi, że tu panie ich znajdzie?  
— Tak — odparła Ludwika — przypadkowo dowiedziałam się, że ci tajemniczy ludzie tutaj mają dziś zebranie ale wiem także, że oni są szlachetni, nie cierpią niesprawiedliwości, udzielają pomocy, dlatego też przyszedłem do masonów z prośbą o pomoc.  
Jeszcze stał nieruchomie.  
— Jak się pan nazywa? — spytał wreszcie.  
— Ludwika Lorencówna.  
— Ach, pan jest siostrą lekarza nadwornego?  
Przy tych słowach cofnął się szybko.  
— Proszę wejść — rzekł powoli — nie mogę panom przyrzec, że znajdziecie wszystko, czego pragniecie, w każdym razie proszę.  
Jadwiga przytulona do Ludwiki weszła za nią.  
Wtem zamaskowany człowiek uderzył trzy razy w dłoń.  
To zdawał się być znak, bo zaraz zjawił się drugi z kapturzonym mężczyzną, który zajął jego miejsce przy furtce.  
— Chodźcie panie za mną rzekł pierwszy — zaprowadzę panie do obserwatorium  
Przytulone do siebie podążyły za przewodnikiem.  
Wnet przebyły park.  
Przy tej sposobności bojaźliwa Jadwiga spostrzegła kilka zamaskowanych postaci kryjących się za drzewami.  
Jedna z tych postaci zdawała się patrzeć za nimi, ale tylko chwilę i zaraz znikła.  
Przewodnik naraz zatrzymał się przy jakichś drzwiach.  
Wyciągnął klucz i otworzył furtkę.  
Przed nimi ukazał się wąski korytarz.  
Przeszli przez korytarz, a mason otworzył drugie drzwi prowadzące do wygodnie umeblowanego pokoju.  
Tam siedział jakiś mężczyzna z którym rozmawiał chwilę.  
Potem wrócił zamykając dziewczęta w pokoju.  
Jadwiga była zrozpaczona i bliska omdlenia.  
Strach ogarnął ją.  
— Ludwiko — szepnęła — o Boże, oni, ci straszni ludzie nie wypuszczą nas już stąd.  
— Nie obawiaj się — uspakajala ją Ludwika — chociaż ci masoni takie tajemnicze praktyki wykonują, to jednak są to szlachetni ludzie.  
Ale Jadwiga nie zważała na to, co jej Ludwika mówiła.  
Cała groza opowiadań i bajek z lat dziecińczych przesunęła się teraz jej przez myśl, z trwogą więc wyczekiwała co przyjdzie.  
Tylko Ludwika nie traciła odwagi.  
Obie milczały.  
Jadwiga ukryła główkę na piersiach swej przyjaciółki i tak wyczekiwała wyniku z bijącym sercem.  
Ludwika tymczasem przyglądała się bliżej otoczeniu.  
Pokój był elegancko umeblowany, a wielka gazowa lampa rzucała



# Companhia de Terras Norte do Paraná



STACJA KOLEI ŻELAZNEJ W LONDRYNIE

## ORLE

DRUGA REZERWA POLSKA NA ZIEMIACH KOMPANII ANGIELSKIEJ PÓLNOCNEJ PARANY

Po zapełnieniu prawie całkowicie prawie całkowicie pierwszej Rezerwy Polskiej zwanej: Nova Wlast, gdzie ostatnie loty sprzedaje się po 500\$000 za akier, C- a zarezerwowała drugi obszar pod nazwą: „ORLE” dla kolonizacji Polskiej, tak już dla osiadłych w Brazylii, jako i świeżo emigrujących z Polski.

ORLE leży w dorzeczu rzeki Pirapó, w odległości 12 klm. od ROLANDJI i 8 klm. od ARAPONGI stacji kolejowej w budowie. ROLAND miasteczko dziś spore, przypuszczalnie przyszła stacja węzłowa.

ORLE leży na wysokości 500 do 700 m. ponad poziom morza. Ziemia pierwszorządna, o wielkiej wydajności: kawy, bawełny, ryżu, kukurydzy, drzew owocowych etc. Teren falisty, zalesiony gatunkami drzew, jak: peroba, cabriuva, cedr, pau d'elho, palmito, etc.

Każdy lot ma drogę automobilową i wodę.

ORLE małrji mieć nie może ze względu na wysokie położenie i zupełny brak bagied.

Cena lotów od 5 aktrów wwyż po 400\$000 za akier gotówką lub na czteroletnie spłaty z doliczeniem 8 proc. rocznie od pozostatego kapitału.

Blizszych informacji udzielają:

Companhia de Terras Norte do Paraná. S. Paulo, rua 3 de Dezembro, cp. 2771.  
Londrina. Dyrekcja tejsze Kompanji.  
Cambará Paraná. IGNACY SZANKOWSKI, główny agent tutejszej kolonizacji polskiej, który też wydaje bilety z Cambará aż na ORLE.

# BÓL

Jedynym srodkiem dla usmierzenia go jest UŻYCIE

BALSAMU STA. HELENA

# AIR FRANCE CORREIO AEREO



## POCZTA POWIETRZNA FRANCUSKA

Przewozi listy, małe przesyłki i pasażerów.

### Odloty z Kurytyby:

WE CZWARTKI: na południe do Porto Alegre, Pelotas, Rio Grande, Montevideo, B. Aires, Chile i Peru. W PIĄTKI: na północ aż do Natal, do Europy i do Polski.

PRZEDSTAWICIEL THEOPHILO G. VIDAL Rua Barão do Rio Branco nr. 195-209 KURYTYBA Mówi się po polsku.

NIE RÓB DOŚWIADCZEŃ!!!  
JEŻELI POTRZEBUJESZ OGYSZCIC KREW  
UŻYJ **ELIXIR DE NOGUEIRA**  
Farmaceuty chemika — JOÃO DA SILVA SILVEIRA  
Pokonuje SYPHILIS we wszystkich periodach: WVRZUTY, RANV WOGÓLE, REUMATYZM, ECZEMIV.  
Zalecany przez najlepszych lekarzy!!!

# RESTAURACJA POLSKA „JUPITER“

Właściciel: JAN WILCZYŃSKI

Rua Ebano Pereira Nr. 22

Poleca Szanownym Rodakom swą wyborową kuchnię polską i obficie zaopatrzony bufet.

Specjalność: **Flaki polskie i studzienina** (zimne nogi). Trunki wszelkiego rodzaju krajowe i zagraniczne. **Polska wodka.** Codziennie wieczorem przygrywa doskonała orkiestra.

RODACY! POPIERAJCIE JEDYNĄ POLSKĄ RESTAURACJĘ!

## WIELKI SKLEP POLSKI

# DOMAŃSKI & WABERSKI

RUA COMMENDADOR ARAUJO Nr. 106-110

Ma zaweze na składzie mąkę pszenną, żytnią i kukurydzianą; cukier, ryż, sól, śledzie, sliwki suszone, rodnzvky i konserwy owocowe wszelkiego rodzaju. Ma również najlepszą kawę mieloną z własnej fabryki. Posiada trunki krajowe i zagraniczne w najlepszych gatunkach. Kupuje proekta rolne, jako to: kukurydżę, fasole, ziemniaki masło, jajka, drzewo i t. p.

SPRZEDAŻ NA KOLONJE HURTOWA I DETALICZNA

CENY PRZYSTEPNE. Posiada filję w Arankarji.

# Hotel Polski

## HOTEL MARTINS

Marcina Jarugi

Kurytyba ULICA RIACHUELO 114 Paraná Vis á vis Pałacu Muncypalnego róg placu Dr. Generoso Marques Telefon, 989 — Caixa postal, 463 — Adres telegraficzny „HOTEMAR”.

Urządzenie pierwszorządne w modnym żelazo-betonowym pałacyku, z wszelkimi wygodami i higieną. KUCHNIA PIERWSZORZĘDA. CENY PRZYSTEPNE. SALON NA PRÓBY I WZORY.

# BANK FRANCUSKO-WŁOSKI

DLA POŁUDNIOWEJ AMERYKI

Kapitał fr. 100.000.000.00

Rezerwa „ 139.000.000.00

Centrala PARYŻ (Rue Halévy 12)

FILJE W BRAZYLII: S. Paulo—Rio de Janeiro—Santos — Curytyba —Porto Alegre—Recife—Rio Grande—Bahia. AGENCJE: Araraquara, Barretos, Botucatu, Caxias, Espirito Santo do Pinhal, Jahú Mocóco, Ourinhos, Paranaguá, Ponta Grossa, Riceirão Preto, Rio Preto, S. Carlos, S. José do Rio Parado, S. Manoel.

ARGENTYNA: Buenos Aires — Rosario de S. Fé. CHILE: Santiago — Valparaiso. COLOMBIA: Barranquilla — Bogotá. URUGUAY: Montevideo.

Bank Francusko-Włoski skutkiem ostatnio wydanych przez Kontrolę Bankową zarządzeń, może operować zagranicznymi papierami wartościowymi każdego rodzaju i każdej wysokości, z wyjątkiem jedynie urugwajskich pezów w zlocie, gdyż ta moneta podlega jeszcze w Urugwaju pewnym ograniczeniom. Jest upoważniony do wystawiania czeków lub poleceń płatności listownie i telegraficznie — w każdej wysokości i w każdej monecie i na każdy rynek zagranicą.

Bank Francusko-Włoski przyjmuje depozyty dyspozycyjne á vista, z wypowiedzeniem lub na stała Południowej Ameryki te, placąc dobre procenta.

Bank prosi swą Szan Klijentele o informowanie się o każdej operacji bankowej — adreśując zapytania wprost do filji w Kurytybie (Sucursal em Curytyba — Rua 15 de Novembro 316), albo pod adresem jego agencji w Ponta Grossa i Paranaguá.

# Casa de Saude SÃO FRANCISCO

DOM ZDROWIA — KLINIKA PRYWATNA CUYITYBA, ULICA SÃO FRANCISCO, 25

## DR. JORGE MEYER FILHO

Na sposób nowoczesny urządzona klinika. Wzorowa czystość i higiena. Uprzejmaobsługa. — Ceny przystępne. Nowoczesny aparat Roentgena. — Diatermja. — Sztuczne ultra-fioletowe promienie słoneczne. — Zystoskopia i t. d.

Specjalność: Operacje, leczenie chorób kobiecych, pomoc przy porodach, stosowanie sztucznego pneumothorax w cierpieniach płuc.

Godziny przyjęć: od 10 do 11,30 i od 4 do 6 wiecz.

# KUPOJCIE NA RATY WYŚMIENITE ZIEMIE na kolonji „NOWA WOLA“

Klimat zdrowy — Dobre urodzaje —

Obfitość czystych wód źródłanych

Na „Nowej Woli“ udają się i dobrze plonują:

WSZELKIE ZBOŻA  
ZIEMNIANKI  
RÓŻNE WARZYWA  
DRZEWA OWOCOWE

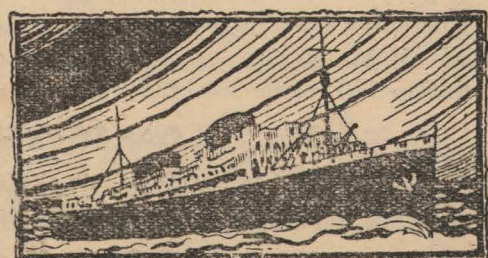
Zbyt na produkty zagwarantowany

Wszelkich informacji udziela: administrator kolonji Stefan Wolski Colonia Nowa Wola — Estação Artur Bernardes — Correo Barra Bonita — Paraná, lub Cia Colonizadora e Mercantil Paranaense Curytyba rua Carlos de Carvalho 603 — Caixa postal 222.

# Polsko-francuskie linje okrętowe CHARGEURS REUNIS I SUD ATLANTIQUE

Wszyscy Polacy powinni jeździć tylko naszymi okrętami które są najlepsze pod każdym względem

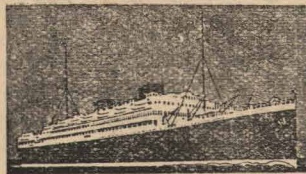
Informacji bezpłatnych w języku polskim i portugalskim udziela jedyny przedstawiciel na Parane



THEOPHILO G. VIDAL Rua Barão do Rio Branco, 195-209 — CURYTYBA.

L. A. N. O. L. U. H. M.  
161 RUA RIACHUELO 161

# MALA REAL INGLEZA



Sprzedaje się szykarty 3-jej klasy do Europy, jak: do POLSKI, ŁOTWY, IRLANDJI, CZECHOSŁOWACJI, JUGOSŁAWJI, AUSTRIJI, RUMUNJI, BESARABJI etc.

## DATY ODJAZDU OKRĘTÓW ZE SANTOS

DO MONTEVIDEO I BUENOS AIRES		ZE SANTOS DO EUROPY	
H. MONARCH	19 marca	H. MONARCH	8 kwietnia
H. CHIEFTAIN	2 kwietnia	ARLANZA	20 kwietnia
ARLANZA	9 kwietnia	H. CHIEFTAIN	22 kwietnia
H. PRINCESS	16 kwietnia	ASTURIAS	29 kwietnia
ASTURIAS	20 kwietnia	H. PRINCESS	6 maja
H. BRIGADE	30 kwietnia	ALMANZORA	18 maja
ALMANZORA	7 maja	H. BRIGADE	20 maja
H. PATRIOT	14 maja	ALCANTARA	27 maja
ALCANTARA	18 maja	H. PATRIOT	3 czerwca
H. MONARCH	28 maja	ARLANZA	15 czerwca

## CIA. MARTE

Rua 15 de Novembro 257-261 — Kurytyba. CAIXA POSTAL, 220 — TELEFON 451.

# DONIOSŁE WYLECZENIE Fakty, nie słowa!

Panie Apekarzu Goncalves — Joinville. „Dziękuję Panu tą drogą za prawie cudowne wyleczenie, osiągnięte zapomocą tylko jednego pudełka pańskiej doskonałej Pomady „MINANCORA”. Jest ona nieoceniona, a jednak tak tania. Wszelkie pochwały są niedostateczne. 9 czy 10 lat temu, wystąpiła mi na twarzy pod okiem mała ranka, która począta się jątrzyć. Wypróbowałem wszelkie środki znane w medycynie, nie udało mi się jednak powstrzymać postępu choroby. Dopiero po zużyciu zaledwie jednego pudełka niezrównanej Pomady „MINANCORA”, zostałem zupełnie wyleczony. Jest to prawdziwy cud! Tylko ten, kto zobaczy bliźnę, może w to uwierzyć. Proszę, dla dobra cierpiących, ogłosić to moje oświadczenie, będące wyrazem mej szczerzej wdzięczności.

CAROLINA PALHARES — Joinville, Rua dos Gymnasticos

PRÓBK! na żądanie pp. lekarzy i szpitali dostarcza bezpłatnie APTEKA MINANCORA w Joinville, Santa Catharina.

Sprzedają we wszystkich dobrych aptekach i drogerjach brazylijskich. Drogerja HESS przy ulicy 7 de Setembro 61, Rio, posiada na składzie wszystkie produkty marki „MINANCORA”.

# „CRUZEIRO“ i „SURPRESA“

Jedynie maki które powinny być używane przez wszystkich, którzy dbają o swe zdrowie

MLYN W JOINVILLE (Caixa postal, 110) AGENCI W KURYTRYBIE:

# Lattes & Cia.

Caixa postal, 325 Telefon 7-2-2 PRACA ZACHARIAS, 5 — CURYTYBA

# Obuwie

dla mężczyzn i chłopców  
Ceny minimalne  
wprost z FABRYKI

TYLKO W SKLEPIE

## Chapelaria VENUS

Rua 15 de Novembro  
— RÓG DR. MURICY. —  
Kupujcie, zanim się skończy!

### Bandera Polska na Morzu

(Dok z 1-iej str.)

2 proc. granicy i dwie-trzecie obrotu handlowego przez tą granicę, mówią same za siebie o znaczeniu zagadnienia jakie stanowi dostęp do morza dla Rzeczypospolitej.

Jeżeli chodzi o program na przyszłość, to Polska polityka morska kroczy dziś poważnie w kierunku przygotowania możliwości zwiększenia eksportu do krajów pozaeuropejskich. Obroty nasze z krajami zamorskimi są narazie nie wielkie, szczególnie jeżeli chodzi o odsetek polskiego eksportu poza Europą to w r. 1929, a więc w okresie jeszcze bardzo pomyślnie koniunktury, eksport do krajów pozaeuropejskich nie przekroczył 5 proc. całego naszego wywozu, podczas gdy n. p. t. Czechosłowacja zdołała blisko 16 proc. skierować na rynki zamorskie. Oczywiście że najwięcej interesować nas musi rynek brazylijski. Z Brazylii sprowadziliśmy w r. 1929 ostatni rok dobrej koniunktury towarów za 31, 361.000 zł. w pierwszym rządzie kawa, kauczuk, skóry surowe, tytoń i bawełna. Eksport nasz był skromny o określał się cyfrą 4,619.000 zł. Mimo iż bilans handlowy z Brazylią nie jest dodatni, istnieją poważne możliwości dla produktów polskich i rynek ten możnaby zdobyć dla wielu polskich wyrobów przy odpowiednim nastawieniu gospodarczym naszej emigracji. Zagadnienie to wkracza już w sferę dyskusyjnych niejednokrotnie problemów, zawsze aktualnych, dotyczących z jednej strony tworzenia organizacji eksportowo — importowych dostatecznie silnych w kraju, posiadających odpowiednie kapitały aby zakładać na rynkach tutejszych składy komisowe, z drugiej zaś skierowanie wszelkich tranżakcji finansowych z macierzą w polskiej instytucji bankowej na tutejszym terenie. We wszystkich tych zagadnieniach mających na celu rozwój dalszej naszej ekspansji gospodarczej od której w czasach dzisiejszych zależy wzrost bogactwa narodowego, niezależność ekonomiczna i polityczna państwa Polskiego, znaczenie dominujące posiada nasz dostęp do morza. Wykorzystanie tej drogi otwartej na cały świat, wykorzystanie portów w Gdyni i Gdańsku daje Polsce możliwości do zajęcia należnego jej stanowiska w świecie i z tej przyczyny krzewienie zagadnień morskich i zainteresowania dla morza, przez Ligę Morską i Kolonialną w Kraju oraz Towarzystwa Przyjaciół Morza na obczyźnie, posiada znaczenie bardzo poważne, chodzi tu bowiem nie tylko o wzbudzenie sentymentu dla

wybrzeża jaki Polsce słusznie został przyznany, ale przede wszystkim o przeciwstawienie się wroziej nam propagandzie, o przeświadczenie i zrozumienie, że przyznany nam mocą sprawiedliwości dziejowej pas wybrzeża jest podstawą naszego bytu gospodarczego i politycznego.

### Więści z Argentyny

(Dokończenie)

samochodem, by zawieźć koloniście sumę 7,000 pezów za kupione od niego bydło. W pobliżu stacji Ripamonte Kaben ujrzał dwóch ludzi, dających mu latarką elektryczną sygnały by się zatrzymał. Kupiec sądząc, że są to podróżni, którzy padli ofiarą jakiejś katastrofy, wzywał jego pomocy, nie spodziewając się żadnej przykryj niespodzianki zatrzymał samochód. W jednej chwili obaj lotrzykowie wskoczyli do samochodu i przyłożywszy mu rewolwery do piersi, zażądali wydania pieniędzy. Następnie wyciągnęli swą oliarę z samochodu, skrzypowali ją silnie, zawiązując także przepaską oczy. Zabrawszy z łatwością pieniądze rozkazali przerażonemu kupcowi by się nie ruszał, jeżeli mu życie jest miłe. W końcu zniszczyli świecę w samochodzie Kahena i ulotnili się z zabraniami pieniędzy, przepadając w ciemnościach o zasłem policję, a ta zajęła się poszukiwaniem rabusiów.

Można zauważyć ogólne zwiększenie się dochodów z kolei państwowych. Według sprawozdania administracji kolei państwowych dochody w okresie od pierwszego dnia stycznia do 7 marca, za transport towarów i podróży wynosiły 9.485.528 pezów. W tym samym okresie roku przeszłego, dochody te wynosiły 9.086.132 pezów.

W Concordia stwierdzono wybuch epidemii paraliżu między dziećmi. W krótkim czasie zdarzyło się dziesięć wypadków tej choroby, a również pięć wypadków dyfterji. Władze miejskie przedsięwzięły energiczne środki celem zwalczania tej choroby. Przedsięwzięto dezynfekcję publicznych lokali oraz zamknięto teatry i kinematografy. Szkoły, które po wakacjach rozpoczęły udzielanie lekcji, napowrót zostały zamknięte.

### Dr. Ludwik Wolski

ADWOKAT  
UNIÃO DA VICTORIA — Paraná

## Polski Zakład Fotograficzny „Foto Artistica“

Rua 15 de Novembro Nr. 386  
Właściciel: W. KABZA

Wykonuje wszelkie prace w zakresie fotografii artystycznej. Przyjmuje zamówienia na zdjęcia poza atelier, jak śluby, bankiety, zebrań towarzyskich i t. p.  
Powiększenia z najmniejszych fotografii do rozmiarów portretów. Przyjmuje również prace amatorskie.  
Wykonanie solidne — szybkie — tanie.

## POŁOŻENIE POLITYCZNE BRAZYLII

Ostatnie telegramy z Belem, stolicy Stanu Pará, wstrząsnęły opinią publiczną całego kraju. Został tam dokonany akt przemocy, przez interwentora, którego obowiązkiem przecież jest strzeżenie, by wszystko odbywało się prawomocnie. Aby zrozumieć telegramy, umieszczone w naszym piśmie, podajemy krótki zarys wypadków, poprzedzających krwawe rozwiązanie. Interwentor Stanu Pará, major Magalhães Barata zgóry powziął postanowienie, że nie dopuści opozycji do rządów. Położenie w tym wielkim, północnym Stanie, zaostrzyło się, gdyż wielu posłów rządowych, poczęło przechodzić do opozycji. To dało już powód do napadu na jednego z posłów, którego więziono w nieznaną miejscowość, a wypuszczono na wolność z ogoloną głową i brwiami. W ostatniej chwili wielu posłów przeszło do opozycji, tak że odwróciła się karta i major Magalhães Barata znalazł się w smutnej pozycji, mając za sobą mniejszość głosów, gdyż tylko 13-u deputowanych pozostało mu wiernych.

Major Magalhães Barata, uważając się za prawomocnie wybranego prezydenta Stanu Pará, stłomował swój gabinet, poczęł wydawać dekryty i zawiadomił o swym wyborze, Prezydenta Republiki. Posłowie opozycyjni, schronieni w koszarach wojska federalnego oświadczyli, że na mocy uchwały Regionalnego Trybunału Wyborczego, udadzą się w oznaczonym czasie do Kongresu, gdzie dokonają prawidłowo wyboru prezydenta. W odpowiedzi, majora Barata rozkazał obsadzić budynek Kongresu zbrojną strażą ogniową i zabronił wszystkim wstępu do gmachu.

Obrany prezydentem Stanu Minas Geraes, były interwentor Benedicto Valladares, objął w piątek swój urząd i zamianował swych pomocników, których większość była już czynna w rządzie, za czasów jego interwencji. Mianowanym został dyrektorem Oświaty, profesor Olindo Andradá, syn prezesa Izby Prawodawczej, Antonia Carlosa. Usiłowania pogodzenia przeciwnych partji politycznych w Rio Grande do Sul, pomimo żywnych nadziei doprowadzenia rokowań do skutku spełży na niczem. Liberal-

torzy, w czasie narad w Rio de Janeiro, gdzie udał się emisariusz opozycyjnego „Frontu Jednolitego“, celem dokonania ugody, dali negatywną odpowiedź. Generał Flores da Cunha wypowiedział znów mowę, w której wysnuł wnioski, z zachowania się opozycji. Oświadczył bowiem, że spróbuje być sprawiedliwym dla wszystkich, lecz będzie rządził opierając się o swoją partję. Te słowa należy wytłómaczyć, że zaniecha dalszych prób pogodzenia się, z przeciwni mu stronictwami.

Ponieważ Najwyższy Trybunał Wyborczy uznał w tych dniach, wybory w Dystrykcie Federalnym za prawomocne, przeto posiedzenie Rady Municypalnej, zostało zwołane na przyszły piątek. W poniedziałek, obecny interwentor dr. Pedro Ernesto miał zstać wybrany pierwszym po rewolucji prezydentem konstytucyjnym, Dystryktu Federalnego.

Na ostatnią niedzielę, było zapowiedziane zgromadzenie ogólne Partji Republikańskiej S. Paulo, na którym mieli być obecni deputowani wybrani do Konstytucyjnego Stanowej jak i posłowie do Parlamentu Federalnego. Od postanowień, które mieli powziąć na tem zgromadzeniu zależeć będzie, czy republikanie wystawią własnego kandydata na prezydenta konstytucyjnego Stanu S. Paulo. Jako jedyny kandydat w tym wypadku, wymieniany był, dawny prezydent Stanu dr. Altino Arantes, gdy dr. Cirillo Junior ma być postawiony na kandydata, na prezesa Konstytucyjny Paulistańskiej.

Były dyrektor oddziału kursu pieniężnego Brazylijskiego Banku, p. Marcondes Sousa Dantas, który przystąpił do Integralizmu, został przyjęty w biurze prowincjonalnym S. Paulo, przez przewodzącą Plinia Salgada i przewodzącą prowincji Marcela da Silva Tellesa. Pan Marcos de Sousa Dantas oświadczył iż przystąpił do Integralizmu, z powodu, iż uznaje, że liberalna demokracja, nie może dać Brazylii tej wewnętrznej łączy, której ona potrzebuje.

### SLUŻĄCA

potrzebna do Hotelu w Guaratubie. Bliższe szczegóły w redakcyj.

### Dr. Angelo Guarinello



### Unieważnienie ślubu

Podajemy do wiadomości, że wyrokiem wydanym przez sądziego ślubów cywilnych w Kurytybie, P. Dr. Antonio Rodrigues de Paula, został unieważniony ślub p. Lucjana U. Wilke, adwokata prowizjonowanego, z p. Giocondá Tessari. Sprawę rozwodu przeprowadził adwokat Dr. Angelo Guarinello, znany weteran prawa. Fakt ten wydarzył się w Paraná poraz pierwszy od lat 10-ciu i był komentowanym przez „Diario de Manhã“ w dniu 30 grudnia 1934 r.  
Lucjan U. Wilke.

### Uroczysty Obchód

Święta Narodowego 3-go Maja  
urządzany staraniem organizacji polskich w Kurytybie: dnia 3-go

## HOTEL CASINO BALNEARIO

Empreza Balnearia Guaratuba Ltda.

Guaratuba jest najpiękniejszą plażą kąpielową, daleko od zatoki, uczęszczana przez liczne rodziny. Ho el pomieści 120 osób. Kuchnia pierwszorzędna pod kierow.

WL. OŁDAKOWSKIEGO

8\$, 10\$, i 12\$, dniów. Wysła się marmity do domów. Omnibus z Paranágu do Guaratuby we wtorki i piątki.

Salon do zabawy. Muzyka, Sport, wycieczki, kąpiele, etc. Rodacy korzystajcie z sezonu i bardzo niskich cen!

## LOTY DLA KOLONISTÓW

Na fazendzie JUNQUEIRA, MELLO & CIA. LTDA, położonej w odległości 8 kilometrów od stacji kolejowej miasteczka Valões, Stan Santa Catharina — są na sprzedaż, odpowiednio zalegalizowane piękne loty wyborowej ziemi, nadającej się pod uprawę pszenicy i innych zbóż; jest również trochę herwy. Tereny są porzucane siecią dróg samochodowych. Ceny i warunki korzystne. Bliższych informacji udziela ANTONIO DE OLIVEIRA DIAS w Valões lub JUNQUEIRA, MELLO & CIA. LTDA. w Kurytybie przy ulicy Marechal Floriano nr. 256. 12-23

## Dr. Sylwio P. de Araujo VORONOFF Brazylijski wynalazek FLUXO-SEDATINA

Kobieta jest ocalałą, KOBIETA nie będzie cierpiła więcej na kolki maciczne i jajniki, bo FLUXO SEDATINA uleczy ją w 2-ech godzinach.

KOBIETA nie straci życia z powodu porodu.

KOBIETA, nie będzie już tak cierpiła, ponieważ jej porody będą szczęśliwe, bez krwotoku i bez bóleści. Pierwszy poród nie przedstawia już niebezpieczeństwa.

KOBIETA, jednym słowem, jest uratowana, bo FLUXO-SEDATINA jest najlepszym środkiem, regulującym i uspokajającym dla chorób kobiecych, jak zatrzymanie perjołu, wycieki, biały upływ, niedostateczność u dziewcząt.

Panie w wieku 45 lat muszą uniknąć napuchnięcia, reumatyzmu i innych chorób wieku krytycznego (przejwoty) i w tym celu używać FLUXO-SEDATINA.

Jest ona przepisywana przez przeszło 4 tysiące lekarzy.

## Sanguel Sanguel Sanguel SANGUENOL

(Formuła niemiecka)

Jedyny środek, który po 20-dniowym używaniu go, zabezpieczy i uchroni każdego od suchoty. Oddziaływa następująco:

- 1) Ogólne spótygowanie sił i natychmiastowy powrót apetytu.
- 2) Ulewa zupełnie bóle głowy, bezsenność i nerwowość.
- 3) Zwalcza radykalnie przygnębienie nerwowe i podnieca chęć do życia.
- 4) Powiększa ciężar ciała aż do 3 kg
- 5) Odświeża całkowicie osłabiony i zagrożony suchotami organizm.
- 6) Daje największą odporność przy pracy fizycznej i zwiększa ciążka krwi.

Choroby raka można uniknąć, ponieważ jest to zgrupowanie potażu w pewnej części ciała.

Kalcjum rozpuszcza potaż. Sanguenol zawiera kalcjum i dzięki temu można uniknąć raka.

Sanguenol jest to wynała kowy.

Przytoczone powyżej szczegóły są opinią wydaną przez lekarza Dr. Manuela Soares de Castro.

Do nabycia w całej Brazylii.

Senator Wojciech Korfanty został oskarżony o oszustwo i sprzeniewierzenie. Została wniesiona prośba o unieważnienie nietykalności Korfante jako senatora i ma on być procesowany. Korfanty, należący do stronictwa narodowo-demokratycznego jest oskarżony o wymuszenie od przemysłowców niemieckich na Górnym Śląsku sumy 36,000 złotych, z których tylko 16,000 oddał skarbowi państwa. Korfanty, który jest redaktorem naczelnego dziennika „Polonia“ jest również oskarżony, że jest na żółdzie przemysłu niemieckiego, co potwierdzają dokumenty ogłoszone w „Gazecie Polskiej“ warszawskiej.



smierć szczerom

## „A BRANDINA“

Wielka parowa fabryka cukierków pierwszorzędnych, pastylek gumowych pomadek i t. d.

Cukierki malinowe, kokosowe, miętowe, cytrynowe, ananasowe, truskawkowe, bananowe, mleczne i gumowe. Oprócz tych są jeszcze inne gatunki specjalne, nowego formatu, które w każdej chwili można nabyć po cenach bardzo przystępnych. — Uprasza się Szanownych Rodaków o łaskawe przekonanie się, że są najlepsze i najlepiej w Kurytybie. Każdy Polak powinien kupować tylko cukierki z polskiej fabryki

## „A BRANDINA“

Specjalność fabryki: Jaja cukrowe!

## BRACIA SOBANIA

Rua Nunes Machado, 300—304  
Curityba - Telefon, 1423 - Paraná.

## Empreza C. Universal Ltda.

Rua 15 de Novembro 384 Curityba

Rezultat losowania z mies. marca

1. premjum	69.201
2. "	79.201
3. "	89.201
4. "	99.201

Tytuły z 4 końcówkami 9.201  
Tytuły z 3 końcówkami 201  
Tytuły z 2 końcówkami 01  
Tytuły z końcówkami

- 1. Premjum 1 będą zwolnione od następnej składki miesięcznej; Tytuły z końcówkami
- 2. Premjum 6 będą zwolnione od następnej składki miesięcznej

## CASA MAZER

Praca Dr. Generoso Marques nr. 97 — obok Prefektury Municyp.

Wielki wybór ubrań dla dzieci  
Drobiazgi galanteryjne i Fabryka czapek.  
Wykonywana się ubranka na miarę.  
— MÓWI SIĘ PU POLSKU. —

## Bacność! Potrzeba Panu pieniędzy?

To iść do p. Stefana Rybackiego na Rua S. Francisco 340  
Tam jest do nabycia Gazeta Polska i inne pisma polskie i brazylijskie i przyjmuje różne zamówienia. 15-18

Tylko

Redakcja i Administracja  
Emiliano Pernecki  
Telefon 4-  
Prenumerata roczna  
w Brazylii 14  
w Argentynie 6  
Zagranicą 2 d  
Płatna z go  
Cena numeru  
za Kurytybą

NR. 18

W D

Toczy się n  
wiata.  
Tysiące stofo  
wymy planetam  
ej przestrzeni,  
temi kieruje r  
ego, gdzie nie  
zielniejszych  
ar znaczący w  
9 razy od chw  
ajświętszej Of  
Dla nas mie  
niego padło  
ony prawie, w  
mgnienie o  
wila.  
Meczeńska śr  
dalekiem a r  
enia miastecz  
zolimie, zdaw  
mu światu m  
nym wypadk  
nem Imperjum  
się codziennie  
ge o wiele wię  
ego imperator  
w.  
A jednak byh  
zenia się niety  
arla z powierz  
nizm, lecz by  
e nowego sys  
i kres Cesarst  
iwełowat cz  
prowadził now  
rój ludzkości.  
Kryż na gó  
mbol odrodze  
go. Dzień z  
pewność lep  
obietnica inn  
Kościół kato  
opnie stare tr  
remonjami k  
jęto Zmartwych  
e gdy pogaw  
jęto budzącej  
jak wiadom  
dłukuli wypada  
rawie ze święt  
ak więc równo  
je święta tak Z  
ńskiego jak i  
za przyrody z  
To też święta  
związane z  
wielu obyczaj  
południowej  
wią okresy, o  
i mówi, który  
cierpliwością,  
pełnienie ob  
ch, jedna nie  
żniająca się od  
wy, stojący na  
rok którego  
rawie że oboj  
żdego polaka

O now  
W  
redakcji:  
Kaźde piśmie  
we, rozwija  
życie swoje  
lu, któremu  
winno, gdy  
głos jak naj  
nego społec  
krótki artyku  
tytułem, upr  
mieszczanie  
piśmie Pan  
wszyscy, ko  
szone spraw  
poważnej i  
Zastrzegam  
dalszy głos  
dyskusji.

Praw

Pils